

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie miasta i gminy Stęszew

Marzec, 2017 r.

Zadanie współfinansowane przez Unię Europejską ze środków Funduszu Spójności, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014 – 2020 oraz z budżetu państwa

Zamawiający:

Gmina Stęszew
Urząd Miejski Gminy Stęszew
ul. Poznańska 11
62-060 Stęszew

Wykonawca:

Green Key
ul. Nowy Świat 10a/15
60 - 583 Poznań
www.greenkey.pl

Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie miasta i gminy Stęszew

Kierownik projektu:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr inż. Łukasz Gińko
mgr Andrzej Karkowski
mgr Kamil Nabagło
mgr Daniel Wiśniewski
mgr Wojciech Pająk

Marzec, 2017 r.

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	5
1.1. PODSTAWY PRAWNE WRAZ Z UZASADNIENIEM KONIECZNOŚCI OPRACOWANIA DIAGNOZY NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE MIASTA I GMINY STĘSZEW	5
1.2. METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI	5
1.3. WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJĄCYCH ZJAWISK	7
II. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA SPOŁECZNA	9
2.1. SFERA SPOŁECZNA – DANE PODSTAWOWE	9
2.2. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI	14
2.2.1. WSKAŹNIK - LICZBA OSÓB POBIERAJĄCYCH ZASIŁKI W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW DANEJ JEDNOSTKI ANALITYCZNEJ	16
2.2.2. WSKAŹNIK – LICZBA DZIECI DO LAT 17 (WŁĄCZNIE) NA KTÓRE RODZICE OTRZYMUJĄ ZASIŁEK RODZINNY W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW DANEJ JEDNOSTKI ANALITYCZNEJ	19
2.2.3. LICZBA OSÓB OTRZYMUJĄCYCH ZASIŁEK PIELEGNACYJNY W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW DANEJ JEDNOSTKI ANALITYCZNEJ	21
2.2.4. LICZBA OSÓB OTRZYMUJĄCYCH ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW DANEJ JEDNOSTKI ANALITYCZNEJ	23
2.3. PROBLEMY RYNKU PRACY	26
2.3.1. WSKAŹNIK - KONCENTRACJA OSÓB BEZROBOTNYCH W ODNIESIENIU DO POWIERZCHNI JEDNOSTKI PRZESTRZENNEJ (ZAGĘSZCZENIE BEZROBOCIA)	26
2.3.2. WSKAŹNIK – UDZIAŁ (%) KOBIET W OGÓLNEJ LICZBIE OSÓB BEZROBOTNYCH W DANEJ JEDNOSTCE ANALITYCZNEJ	29
2.3.3. WSKAŹNIK – LICZBA OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ PRACY PONAD 12 MIESIĘCY W PRZELICZENIU NA 100 MIESZKAŃCÓW DANEJ JEDNOSTKI ANALITYCZNEJ	31
2.3.4. WSKAŹNIK – WIELKOŚĆ ZALEGŁOŚCI CZYNSZOWYCH W LOKALACH KOMUNALNYCH PRZYPADAJĄCA NA 100 MIESZKAŃCÓW	33
III. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ W SFERZE SPOŁECZNEJ	35
IV. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA GOSPODARCZA	39
4.1. KLIMAT AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ	39
4.1.1. WSKAŹNIK - LICZBA WYREJESTROWANYCH PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH OSÓB FIZYCZNYCH W PRZELICZENIU NA 1000 MIESZKAŃCÓW	40
V. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA ŚRODOWISKOWA	42
5.1. POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE I UŻYTKOWANIE GRUNTÓW	42
5.2. SIEĆ HYDROGRAFICZNA I STAN JAKOŚCI WÓD	43

5.2.1.	WSKAŹNIK – STAN JCWP W OBSZARZE ANALIZOWANEJ JEDNOSTKI45	
VI.	DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA.....	46
6.1.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POSIADANYCH WARTOŚCI HISTORYCZNYCH.....	47
6.1.2.	WSKAŹNIK – LICZBA OBIEKTÓW UJĘTYCH W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW NA 100 HA DANEJ JEDNOSTKI ANALITYCZNEJ	48
VII.	DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA TECHNICZNA	50
7.1.1.	WSKAŹNIK – LICZBA MIESZKAŃ KOMUNALNYCH PRZYPADAJĄCYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW	50
VIII.	WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	53
	SPIS TABEL	56
	SPIS RYCIN	57

I. WSTĘP

1.1. PODSTAWY PRAWNE WRAZ Z UZASADNIENIEM KONIECZNOŚCI OPRACOWANIA DIAGNOZY NA POTRZEBY WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO ORAZ OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE MIASTA I GMINY STĘSZEW

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy, stanowią jej zadania własne, wobec czego Gmina Stęszew przystąpiła do opracowania „Diagnozy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta i Gminy Stęszew”, która jest podstawą do rozpoczęcia opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Stęszew na lata 2017-2026.

W celu opracowania diagnoz służących: wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, sporządzeniu albo zmianie programu rewitalizacji oraz ocenie aktualności i stopnia realizacji programu rewitalizacji Burmistrz Gminy Stęszew zobowiązany jest przeprowadzić analizy, w których wykorzystuje obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań.

Należy podkreślić, że obecnie samorządy mogą prowadzić działania w zakresie rewitalizacji biorąc pod uwagę dwie ścieżki działania. Podstawę prawną do uchwalenia programów rewitalizacji stanowią:

- art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 1045 ze zm.),
lub
- art.14-24 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777 ze zm.).

Gmina Stęszew zdecydowała, że program rewitalizacji przygotowuje w myśl ustawy o rewitalizacji. Przed przygotowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji niezbędne jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji znajdującego się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społeczne i ponadto co najmniej jednego negatywnego zjawiska gospodarczego lub środowiskowego lub przestrzenno-funkcjonalnego lub technicznego. Niniejszy dokument ma na celu wskazanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Stęszew.

1.2. METODA OPRACOWYWANIA DIAGNOZY Z UWZGLĘDNIENIEM PRZYJĘTYCH WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI

Dla potrzeb opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, na cele sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Stęszew na lata 2017-2026, określono listę potencjalnych wskaźników. Służą one

przedstawieniu przestrzennego zróżnicowania Miasta i Gminy Stęszew biorąc pod uwagę cechy wskazujące na kumulację negatywnych zjawisk.

Podstawą stwierdzenia na danym obszarze stanu kryzysowego jest występowanie problemów o charakterze społecznym. Jeśli destrukcyjne procesy społeczne współwystępują z innymi problemami o charakterze gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym to niezbędne jest prowadzenie działań naprawczych.

Skalę negatywnych zjawisk powinny odzwierciedlać wskaźniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej jednostki.

Wśród cech, jakie mogą być wzięte pod uwagę do wyznaczenia obszarów kryzysowych są:

1. w sferze społecznej:
  - postępujące starzenie się społeczeństwa,
  - wysoka stopa bezrobocia,
  - wysoki poziom ubóstwa,
  - wysoka przestępczość,
  - niski poziom edukacji,
2. w sferze przestrzenno – funkcjonalnej:
  - degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym,
  - brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska,
  - niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną,
  - brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość,
  - niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru,
  - deficyt lub niskiej jakości tereny publiczne.
3. w sferze gospodarczej:
  - niski stopień przedsiębiorczości,
  - słaba kondycja przedsiębiorstw.
4. w sferze środowiskowej:
  - przekroczenie standardów jakości środowiska,
  - obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska.

W niniejszym dokumencie zastosowano wybrane wskaźniki, które możliwie dobrze oddają zróżnicowanie poszczególnych obszarów Miasta i Gminy Stęszew oraz te, które można odnieść do wyznaczonych jednostek przestrzennych. Wszystkie wartości odniesiono do wartości referencyjnej. Szczegółowe dane w tym zakresie zawierają kolejne rozdziały niniejszego opracowania.

1.3. WYZNACZENIE PORÓWNYWALNYCH JEDNOSTEK PRZESTRZENNYCH DO CELÓW ANALIZY WYSTĘPUJĄCYCH ZJAWISK

Uzyskanie porównywalności wyników diagnozy wymaga przetwarzania danych w ramach możliwie podobnych do siebie jednostek przestrzennych. Powinny być to pewne całości pod względem funkcjonalnym, charakteryzujące się pewną spójnością społeczną i przestrzenną.

Autorzy niniejszego opracowania dołożyli starań, aby przeprowadzona analiza w sposób możliwie trafny odzwierciedlała znane i powszechnie dostrzegane różnicowanie w przestrzeni społeczno-gospodarczej i infrastrukturalnej Miasta i Gminy Stęszew.

Gmina Stęszew jest gminą miejsko-wiejską. Cechuje się więc różnicowaniem jakościowym i ilościowym występujących problemów w poszczególnych jej obszarach. Jednocześnie wytyczne regionalne w zakresie rewitalizacji, wyraźnie wskazują, że wydzielony obszar rewitalizacji nie może zajmować ponad 20% powierzchni całkowitej gminy oraz nie może koncentrować ponad 30% mieszkańców. W związku z tym zaszła konieczność stwierdzenia, które obszary wymagają najpilniejszej interwencji.

Pozyskiwane dane (zwłaszcza ilościowe) od różnych dysponentów (jednostek gminy i zewnętrznych jednostek) służące wyznaczeniu - najpierw jednostek delimitacyjnych, a następnie obszaru, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska, powinny spełniać warunki referencyjności i komplementarności, tzn. odnosić się do przestrzeni w sposób jednoznaczny do zaprezentowania. Dodatkowo wyznaczane jednostki, które poddawane są ilościowej i jakościowej ocenie powinny również odpowiadać istniejącym powiązaniom funkcjonalnym występującym w mieście Stęszew, jak i na obszarze wiejskim.

Gmina posiada jednoznacznie zdefiniowane jednostki przestrzenno-funkcjonalne na obszarze wiejskim, czyli miejscowości i sołectwa. Natomiast Miasto Stęszew nie posiada jednoznacznie zdefiniowanych jednostek przestrzenno-funkcjonalnych. Ze względu na liczbę ludności zamieszkującej Miasto (blisko 40 % mieszkańców całej Gminy Stęszew) zachodzi konieczność podziału na mniejsze jednostki. Miasto Stęszew jest również różnicowanie pod względem struktury funkcjonalno-przestrzennej co predysponuje je do podziału na jednostki przestrzenne. Jednocześnie, aby pozyskiwane dane ilościowe od różnych podmiotów były spójne i porównywalne zdecydowano, że najwłaściwszym sposobem ich agregacji będzie ich podział:

- według sołectw (dla obszaru wiejskiego gminy),
- według ulic (dla Miasta Stęszew).

Analiza niezbędna do wykonania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na obszarze wiejskim odbędzie się w podziale na sołectwa, których w Gminie Stęszew jest 21. Natomiast w Mieście Stęszew, w procesie wyznaczania granic poszczególnych jednostek urbanistycznych powinny zostać wykorzystane różnego rodzaju źródła informacji przestrzennych, które w sumie pozwoliłyby zbudować podział możliwie intuicyjny i „naturalny” lub nawet „oczywisty” dla mieszkańca. Wyznaczenie jednostek analitycznych w Mieście Stęszew spełnia zatem kilka podstawowych warunków:

- odnosi się do istniejących powiązań funkcjonalno-przestrzennych,
- obejmuje w obszarze jednostki możliwie całą zabudowę danej ulicy, by prezentować zjawiska w przejrzysty i łatwy do interpretacji (nie zawsze udało się tę zasadę

zastosować ze względu na fakt, że niektóre ulice przebiegają przez dużą część miasta),

- odnosi się do naturalnych granic (np. las, rzeka, obszar zabudowany),
- odnosić się do istniejących i aktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, będących obszarami o zdefiniowanej wizji rozwoju i spójnych przestrzennie,
- każda z jednostek analitycznych nie przekracza 20% łącznej powierzchni miasta,
- liczba mieszkańców każdej jednostki analitycznej wynosi maksymalnie około 10% ogółu mieszkańców w mieście (zgodnie z zaleceniem Instytutu Rozwoju Miast). W szczególnych przypadkach, gdy było to uzasadnione specyfiką i wewnętrzną spójnością obszaru, wartość ta została nieznacznie przekroczona.

Aby wyznaczyć jednostki analityczne, posłużono się oprogramowaniem geoinformacyjnym (GIS) i za pomocą jego narzędzi, na podstawie danych pozyskanych od Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Poznaniu stworzono spójną bazę danych obejmującą obszar całej gminy. Następnie tak stworzoną bazę danych poddano analizom mającym na celu wyodrębnienie z przestrzeni struktur, które umożliwiły najpierw zaprezentowanie zebranych od różnych dysponentów danych odnosząc się do przestrzeni w sposób jednoznaczny, przy zachowaniu zasady że nie prezentuje się danych wrażliwych. Zasadniczo jednak chodzi o to, żeby wyodrębnić z przestrzeni takie części, w których kumulują się negatywne zjawiska, tzn. obszary zdegradowane.

Liczbę ludności zamieszkującą wydzielone jednostki analityczne, a także ich powierzchnię wraz z przedstawieniem procentowego udziału poszczególnych wartości w ogólnej liczbie ludności i ogólnej powierzchni Gminy Sęszew przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 1. Liczba ludności oraz powierzchnia w podziale na jednostki analityczne Gminy Sęszew

Nr	Nazwa jednostki analitycznej	Miejscowości wchodzące w skład jednostki analitycznej	Liczba ludności ogółem	Udział (%) ludności obszaru w ogólnej liczbie ludności	Powierzchnia obszaru (ha)	Udział (%) powierzchni obszaru w ogólnej powierzchni gminy
1	Będlewo	Będlewo, Srocko, Będlewo - Leśniczówka	467	3,08	1577	9,01
2	Dębno	Dębno, Debienko, Drogosłwaiec	978	6,46	801	4,58
3	Drożdzyce	Drożdzyce	155	1,02	446	2,55
4	Jeziorki	Jeziorki	471	3,11	772	4,41
5	Łódź	Łódź, Łódź - Leśniczówka	214	1,41	591	3,38
6	Mirosławki	Mirosławki	130	0,86	210	1,20
7	Modrze	Modrze, Modrze - Smętówko, Modrze - Żydowo	798	5,27	1787	10,21
8	Piekary	Piekary	109	0,72	618	3,53
9	Sapowice	Sapowice, Antoninek	471	3,11	735	4,20

Nr	Nazwa jednostki analitycznej	Miejscowości wchodzące w skład jednostki analitycznej	Liczba ludności ogółem	Udział (%) ludności obszaru w ogólnej liczbie ludności	Powierzchnia obszaru (ha)	Udział (%) powierzchni obszaru w ogólnej powierzchni gminy
10	Skrzynki	Skrzynki	522	3,45	414	2,37
11	Słupia	Słupia	180	1,19	572	3,27
12	Srocko Małe	Srocko Małe	66	0,44	141	0,81
13	Strykowo	Strykowo, Strykówko	1468	9,69	1349	7,71
14	Tomice	Tomice, Rybojedzko	272	1,80	629	3,59
15	Tomiczki	Tomiczki	122	0,81	282	1,61
16	Trzebaw	Trzebaw, Górka	646	4,26	2284	13,05
17	Twardowo	Twardowo	54	0,36	117	0,67
18	Witobel	Witobel	747	4,93	777	4,44
19	Wielkawieś	Wielkawieś, Krąplewo	462	3,05	785	4,49
20	Wronczyn	Wronczyn, Zaparcin	475	3,14	988	5,65
21	Zamysłowo	Zamysłowo	344	2,27	1058	6,05
Miasto Stęszew						
22	Stęszew - Bukowska	Stęszew	112	0,74	86	0,49
23	Stęszew - Centrum	Stęszew	1057	6,98	43	0,25
24	Stęszew - Chrobrego	Stęszew	247	1,63	106	0,61
25	Stęszew - Kórnicka	Stęszew	611	4,03	73	0,42
26	Stęszew - Kwiatowa	Stęszew	536	3,54	55	0,31
27	Stęszew - Osiedle	Stęszew	2495	16,47	106	0,61
28	Stęszew - PKP	Stęszew	941	6,21	100	0,57
suma			15150	100	17502	100

Źródło: opracowanie własne

Dalsza analiza prowadzona będzie w oparciu o wydzielone jednostki analityczne.

II. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA SPOŁECZNA

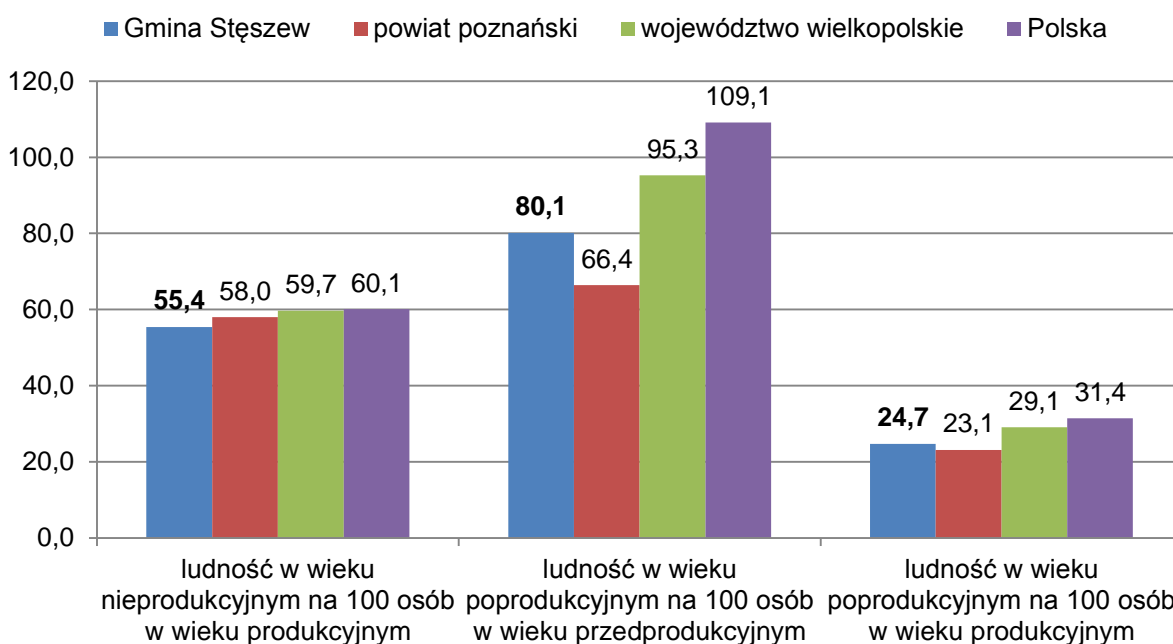
2.1. SFERA SPOŁECZNA – DANE PODSTAWOWE

W celu ogólnego przedstawienia danych dotyczących ludności Gminy Stęszew odniesiono się do danych GUS, mimo że w części odbiegają one od statystyki prowadzonej przez Urząd Miejski Gminy Stęszew. Dzięki temu możliwe jest porównanie danych do informacji dotyczących powiatu poznańskiego, województwa wielkopolskiego i Polski.

Zgodnie z danymi GUS, na koniec roku 2015 w Gminie Stęszew faktycznie zamieszkiwało 14 910 osób. Struktura ekonomiczna ludności, przedstawia się następująco:

- 1) grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym stanowi 19,8 % ogólnej liczby mieszkańców,
- 2) ludność w wieku produkcyjnym stanowi 64,3 % liczby mieszkańców,
- 3) ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 15,9 % ogólnej liczby ludności.

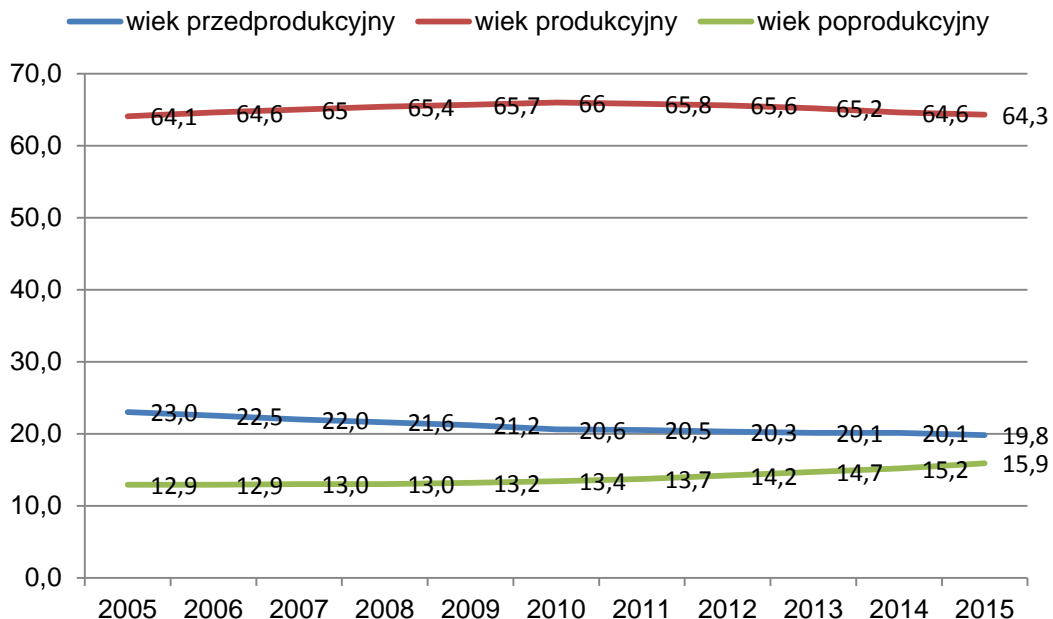
Wskaźniki obciążenia demograficznego przedstawiono w formie ryciny. Według danych na koniec roku 2015 wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Sęszew wskazują na stosunkowo wyższy niż w powiecie poznańskim udział ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Jeśli jednak porównać Gminę Sęszew do ogólnej sytuacji w województwie i Polsce wartości wskaźników wypadają korzystniej i świadczą o stosunkowo młodej strukturze społeczeństwa. Jest to korzystna sytuacja, która świadczy o dobrej sytuacji demograficznej, które jest również dobrym prognozykiem rozwojowym na przyszłość.

Ryc. 1. Wskaźniki obciążenia demograficznego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2015 r.

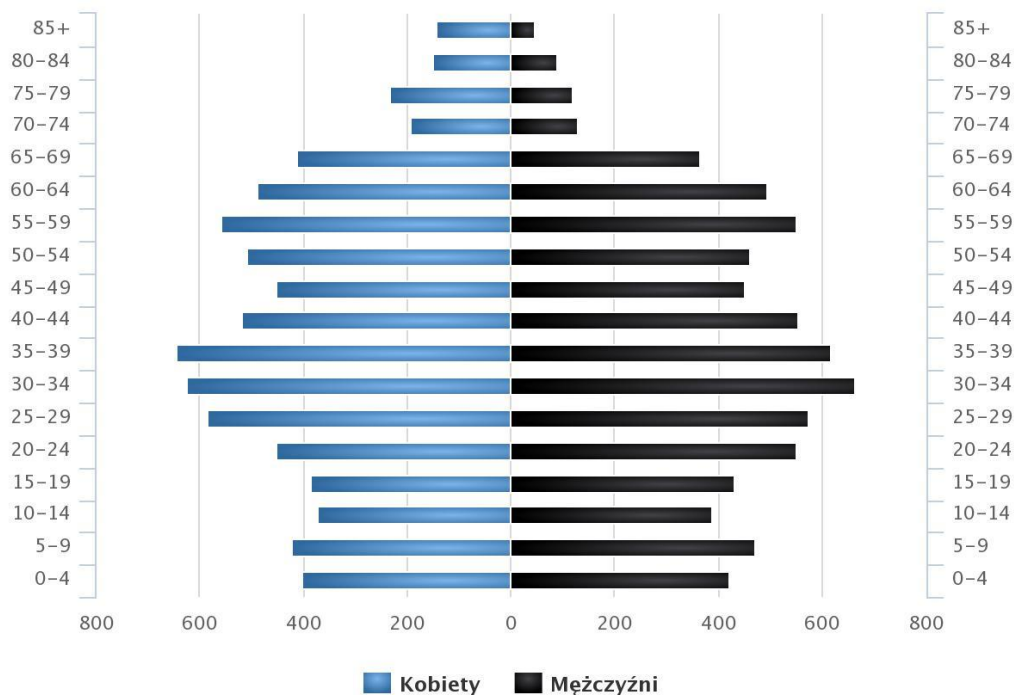
Wskaźniki demograficzne wskazują na korzystną sytuację demograficzną, jednak ważnym aspektem jest trend zmian w strukturze ekonomicznej ludności na przestrzeni ostatnich lat. W okresie od 2005 do 2015 roku zauważalny jest stały trend wzrostu mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Zjawisko to jest obecnie powszechne i zauważalne dla całego kraju, co świadczy o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa. W Polsce liczba ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się z 15,4% w 2005 r. do 19,6 % w 2015 r.

Ryc. 2. Udział poszczególnych grup ludności Gminy Stęszew w latach 2005-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

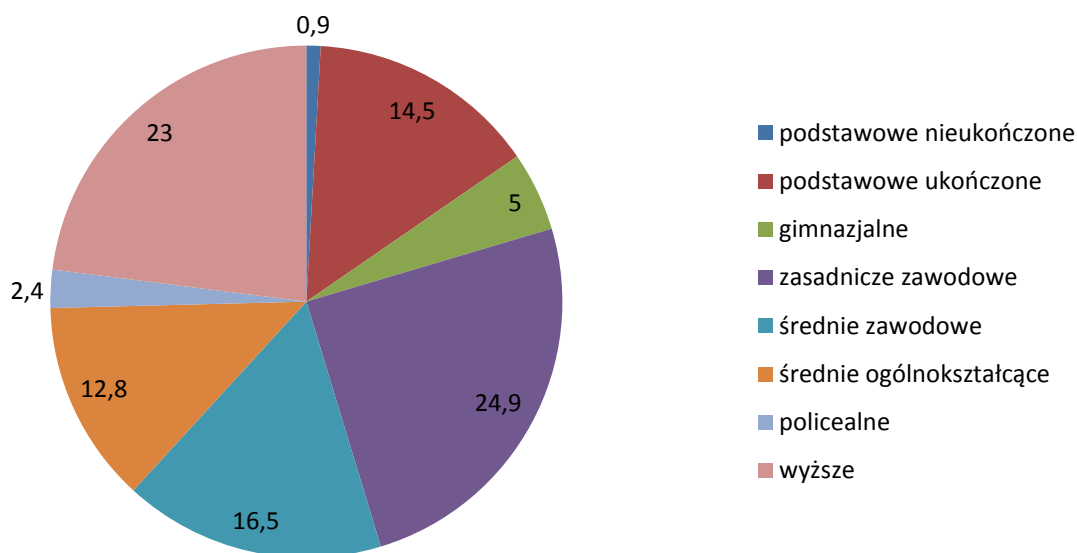
W celu graficznego zobrazowania rozkładu wiekowego mieszkańców analizowanej jednostki przywołano dane GUS zgodnie ze stanem na rok 2015. Z analizy piramidy wieku wynika, że w przypadku kobiet największą liczbę reprezentowana jest przez grupę wiekową 30-34 lata, natomiast wśród mężczyzn jest to grupa 35-39 lat. W grupie osób najstarszych wyraźnie zaznacza się dominacja grupy kobiet nad liczbą mężczyzn, co wynika jeszcze z dużej śmiertelności mężczyzn w czasach II wojny światowej. W najmłodszych rocznikach udział kobiet i mężczyzn w strukturze ludnościowej jest wyrównany.

Ryc. 3. Piramida wieku mieszkańców Gminy Stęszew w roku 2015

Źródło: www.polskawliczbach.pl

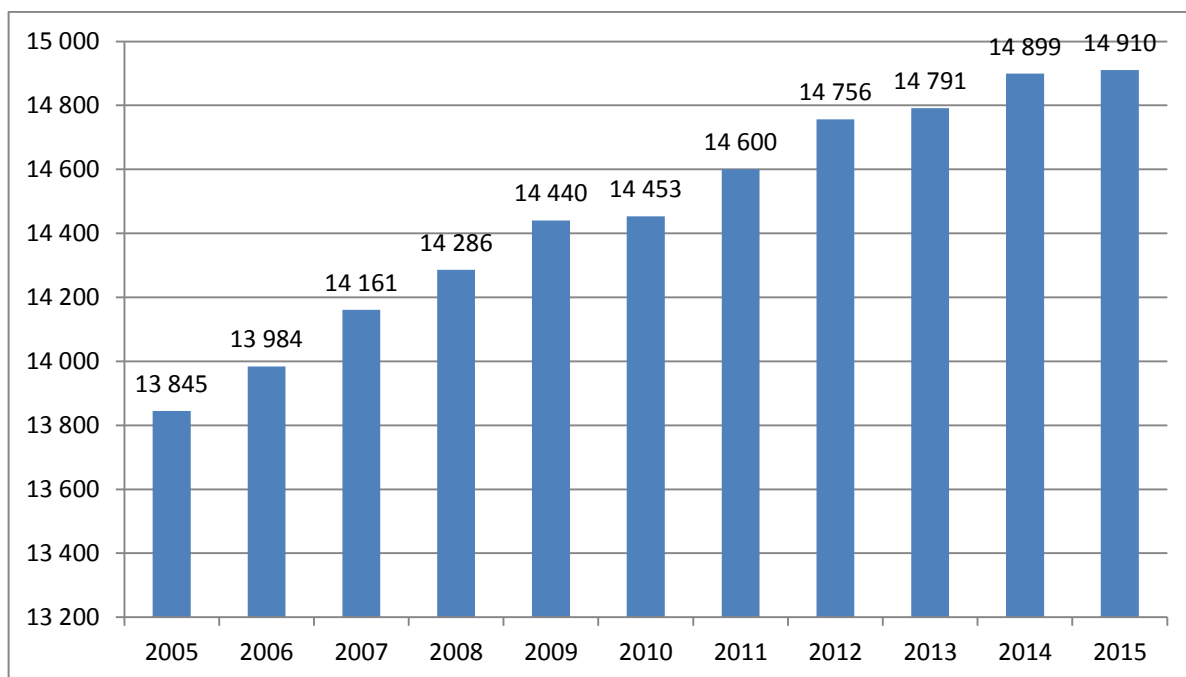
Biorąc pod uwagę ogólne dane dotyczące ludności Gminy Stęszew przeanalizowano także poziom wykształcenia mieszkańców, który może mieć wpływ na możliwość podjęcia dobrej pracy, czy wpływać na aktywność społeczno-gospodarczą w lokalnym środowisku. Z analizy zebranych danych wynika, że ludność z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym stanowi około 20,4% ogółu mieszkańców. Kolejne 24,9% posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe. Osoby z wykształceniem wyższym stanowią 23% ogółu ludności.

Ryc. 4. Struktura wykształcenia mieszkańców Gminy Stęszew (w wieku 13 lat i więcej)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W celu zobrazowania dynamiki zmian w strukturze demograficznej ludności przeanalizowano migracje wewnętrzne na pobyt stały w Gminie Stęszew. Powiat Poznański cechuje się wysokim dodatnim saldem migracji. Liczba ludności stale rośnie, co jest wynikiem postępującej suburbanizacji w aglomeracji poznańskiej. Istnienie danego procesu i jego potwierdza zmiana w liczbie ludności w Gminie Stęszew w ostatnich latach. W latach 2005-2015 liczba ludności w Gminie o blisko 7,7% w stosunku do liczby mieszkańców w 2005 r. Prognoza ludności na lata 2014-2050 opracowana przez GUS wskazuje na dalszy wzrost liczby ludności w powiecie poznańskim. W 2050 r. przewidywana liczba ludności powiatu poznańskiego wzrośnie o blisko 57,4%, natomiast liczba ludności miasta Poznań spadnie o około 26,6%. Poniższy wykres przedstawia zmiany w liczbie ludności w Gminie Stęszew w latach 2005-2015.

Ryc. 5. Liczba ludności w Gminie Stęszew w latach 2005-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dalsze szczegółowe dane dotyczące struktury ludności zostaną przedstawione w oparciu o ewidencję samorządu terytorialnego. Jednak w niniejszym opracowaniu wskazane zostały również dane GUS. Jest to niezbędne do sporządzenia porównania danych dla miasta z danymi dotyczącymi powiatu poznańskiego, województwa wielkopolskiego i Polski.

Liczba ludności zamieszkująca Gminę Stęszew, według ewidencji gminnej wg stanu na 31.12.2015 wynosi 15 150 osób, w tym liczba osób zamieszkująca Miasto Stęszew wynosi 5 999 osób, a obszar wiejski 9 151 osób. Liczba ludności w ostatnich latach systematycznie rośnie.

Liczbę ludności obszaru Gminy Stęszew przedstawiono w podziale na wybrane jednostki analityczne. Dane tabelaryczne pochodzą z ewidencji prowadzonej przez Urząd Miejskie Gminy Stęszew.

Tabela 2. Liczba ludności Gminy Stęszew w podziale na jednostki analityczne

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem
1	Będlewo	467
2	Dębno	978
3	Drożdzyce	155
4	Jeziorki	471
5	Łódź	214

Nr	Jednostka analityczna	Liczba ludności ogółem
6	Mirosławki	130
7	Modrze	798
8	Piekary	109
9	Sapowice	471
10	Skrzynki	522
11	Słupia	180
12	Srocko Małe	66
13	Strykowo	1468
14	Tomice	272
15	Tomiczki	122
16	Trzebaw	646
17	Twardowo	54
18	Witobel	747
19	Wielkawieś	462
20	Wronczyn	475
21	Zamysłowo	344
Miasto Stęszew		
22	Stęszew - Bukowska	112
23	Stęszew - Centrum	1057
24	Stęszew - Chrobrego	247
25	Stęszew - Kórnicka	611
26	Stęszew - Kwiatowa	536
27	Stęszew - Osiedle	2495
28	Stęszew - Pkp	941
suma		15150

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Stęszew

2.2. SAMOWYSTARCZALNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI

W celu oszacowania samowystarczalności ekonomicznej ludności, pozyskano dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Stęszewie (OPS). OPS realizuje zadania z zakresu polityki społecznej na rzecz osób i rodzin, które nie są w stanie pokonać trudnej sytuacji, w jakiej się znalazły, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Głównym celem placówki jest zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Według danych OPS w Stęszewie ilość gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na opisywanym terenie wynosi 180, a liczba gospodarstw domowych - stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wynosi 135. Ponadto liczba osób pobierających zasiłki wynosi 1 156. Zebrano również dane dla osób otrzymujących świadczenia i zasiłki pielęgnacyjne. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawiono w dalszej części opracowania.

Tabela 3. Dane dotyczące korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej OPS w Stęszewie

Nr	Jednostka analityczna	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Ilość osób ogółem pobierających zasiłki	Liczba dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny	Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne
1	Będlewo	4	36	33	1	0
2	Dębno	29	79	59	15	5
3	Drozdzyce	0	7	4	3	0
4	Jeziorki	10	46	32	8	5
5	Łódź	1	22	20	1	1
6	Mirosławki	2	10	8	2	0
7	Modrze	11	65	59	5	1
8	Piekary	3	13	10	2	1
9	Sapowice	2	39	28	8	1
10	Skrzynki	4	40	31	6	3
11	Słupia	3	16	14	2	0
12	Srocko Małe	0	16	14	1	1
13	Strykowo	23	113	84	18	4
14	Tomice	3	9	5	3	1
15	Tomiczki	0	11	7	3	1
16	Trzebaw	9	73	58	8	2
17	Twardowo	1	2	2	0	0
18	Witobel	14	46	33	10	1
19	Wielkawieś	5	38	28	8	2
20	Wroneczyn	4	54	46	6	2
21	Zamysłowo	5	27	22	3	2
Miasto Stęszew						
22	Stęszew - Bukowska	2	11	6	2	0
23	Stęszew - Centrum	9	87	64	15	5
24	Stęszew - Chrobrego	3	11	9	2	0
25	Stęszew - Kórnicka	5	48	31	9	3
26	Stęszew - Kwiatowa	3	48	34	10	2

Nr	Jednostka analityczna	Liczba gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Ilość osób ogółem pobierających zasiłki	Liczba dzieci do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny	Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne
27	Stęszew - Osiedle	17	145	96	30	10
28	Stęszew - Pkp	7	38	27	9	2
średnia obszar wiejski		133	762	597	113	33
średnia obszar miejski		46	388	267	77	22
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		179	1150	864	190	55

Źródło: dane OPS w Stęszewie, dane za rok 2015

2.2.1. Wskaźnik - Liczba osób pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Grupę wskaźników dotyczących samowystarczalności ekonomicznej ludności i gospodarstw domowych odzwierciedla wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danego obszaru. Wskaźnik wyraźnie opisuje, jaka część ludności w poszczególnych obszarach nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie, bez pomocy zewnętrznej oferowanej przez OPS.

Szczegółowe dane dotyczące przyznawania pomocy społecznej w 2015 r. opracowane na podstawie danych OPS w Stęszewie zaprezentowano w tabeli.

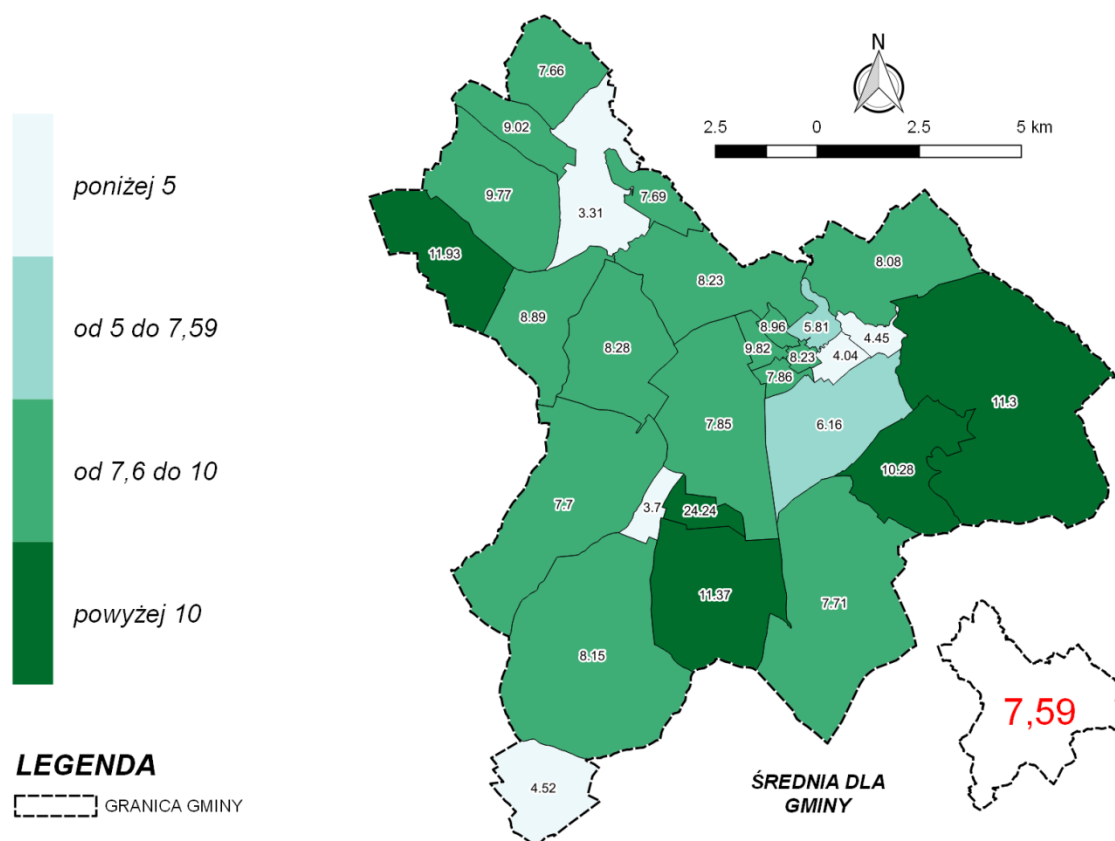
Tabela 4. Liczba osób pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób ogółem	Liczba osób pobierających zasiłki	Liczba osób pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
1	Będlewo	467	36	7,71
2	Dębno	978	79	8,08
3	Drożdżyce	155	7	4,52
4	Jeziorki	471	46	9,77
5	Łódź	214	22	10,28
6	Miroslawki	130	10	7,69
7	Modrze	798	65	8,15
8	Piekary	109	13	11,93
9	Sapowice	471	39	8,28
10	Skrzynki	522	40	7,66
11	Słupia	180	16	8,89

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób ogółem	Liczba osób pobierających zasiłki	Liczba osób pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
12	Srocko Małe	66	16	24,24
13	Strykowo	1468	113	7,70
14	Tomice	272	9	3,31
15	Tomiczki	122	11	9,02
16	Trzebaw	646	73	11,30
17	Twardowo	54	2	3,70
18	Witobel	747	46	6,16
19	Wielkawieś	462	38	8,23
20	Wronczyn	475	54	11,37
21	Zamysłowo	344	27	7,85
Miasto Stęszew				
22	Stęszew - Bukowska	112	11	9,82
23	Stęszew - Centrum	1057	87	8,23
24	Stęszew - Chrobrego	247	11	4,45
25	Stęszew - Kórnicka	611	48	7,86
26	Stęszew - Kwiatowa	536	48	8,96
27	Stęszew - Osiedle	2495	145	5,81
28	Stęszew - PKP	941	38	4,04
średnia obszar wiejski		9151	762	8,33
średnia obszar miejski		5999	388	6,47
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		15150	1150	7,59

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Stęszew i Ośrodka Pomocy Społecznej w Stęszewie

Ryc. 6. Liczba osób pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej)

Źródło: opracowanie własne

Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Stęszewie liczba osób pobierających zasiłki w 2015 r. wyniosła 1150 osób, z czego 762 osoby zamieszkiwały obszar wiejski, natomiast 388 osób to mieszkańcy Miasta Stęszew. Średnia wartość danego wskaźnika wyniosła dla całej Gminy wyniosła 7,59. Jednostki analityczne, dla których wartość wskaźnika jest gorsza niż średnia dla Gminy zostały oznaczone tłem pomarańczowym. Świadczy to o koncentracji analizowanego negatywnego zjawiska na danym obszarze. Łącznie aż w 21 jednostkach analitycznych zbadano wartość gorszą wskaźnika liczby osób pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki. Są to obszary predysponowane do podjęcia działań mających na celu eliminację bądź ograniczenie zjawiska braku samowystarczalności ekonomicznej rodzin zobrazowanej przez dany wskaźnik.

2.2.2. Wskaźnik – Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej

W grupie wskaźników dotyczących samowystarczalności ekonomicznej ludności znalazł się również wskaźnik dotyczący liczby dzieci do lata 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej. Wskazuje on na trudną sytuację ekonomiczną rodzin, która w szczególności dotyczy dzieci. Liczbę dzieci, które korzystają z zasiłku rodzinnego przeliczono na 1000 mieszkańców danej jednostki, aby uzyskać jak najbardziej wiarygodne wyniki przedstawiające rozkład tego negatywnego zjawiska.

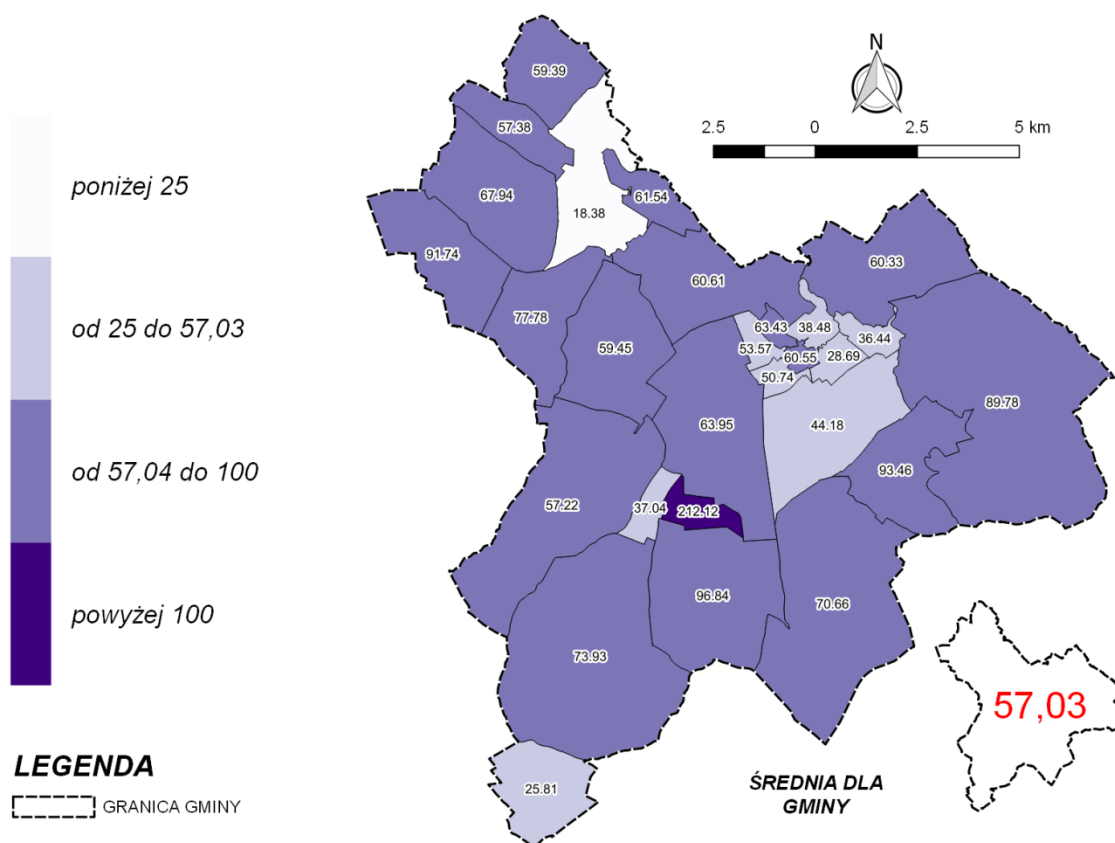
Szczegółowe dane w tym zakresie opracowane na podstawie informacji OPS w Sędziszewie zaprezentowano w tabeli. Liczba dzieci na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w roku 2015 wyniosła 864.

Tabela 5. Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób ogółem	Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej
1	Będlewo	467	33	70,66
2	Dębno	978	59	60,33
3	Drożdżyce	155	4	25,81
4	Jeziorki	471	32	67,94
5	Łódź	214	20	93,46
6	Mirosławki	130	8	61,54
7	Modrze	798	59	73,93
8	Piekary	109	10	91,74
9	Sapowice	471	28	59,45
10	Skrzynki	522	31	59,39
11	Słupia	180	14	77,78
12	Srocko Małe	66	14	212,12
13	Strykowo	1468	84	57,22
14	Tomice	272	5	18,38
15	Tomiczki	122	7	57,38
16	Trzebaw	646	58	89,78
17	Twardowo	54	2	37,04
18	Witobel	747	33	44,18
19	Wielkawieś	462	28	60,61
20	Wroneczyn	475	46	96,84
21	Zamysłowo	344	22	63,95
Miasto Sędziszew				
22	Sędziszew - Bukowska	112	6	53,57

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób ogółem	Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej
23	Sędziszew - Centrum	1057	64	60,55
24	Sędziszew - Chrobrego	247	9	36,44
25	Sędziszew - Kórnicka	611	31	50,74
26	Sędziszew - Kwiatowa	536	34	63,43
27	Sędziszew - Osiedle	2495	96	38,48
28	Sędziszew - PKP	941	27	28,69
średnia obszar wiejski		9151	597	65,24
średnia obszar miejski		5999	267	44,51
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		15150	864	57,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Sędziszew i Ośrodka Pomocy Społecznej w Sędziszewie

Ryc. 7. Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej)

Źródło: opracowanie własne

Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Sędziszewie liczba dzieci do lat (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

wynosi przeciętnie 57,3. Jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą liczbą dzieci korzystających z zasiłku rodzinnego (przekraczającą wartość referencyjną) zostały oznaczone tłem pomarańczowym. Dane jednostki charakteryzują się koncentracją badanego problemu w odniesieniu do analizy wewnątrzgminnej i są predysponowane do podjęcia działań w zakresie eliminacji bądź ograniczenia danego zjawiska.

2.2.3. Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Kolejne wskaźniki ze sfery społecznej dotyczą świadczeń i zasiłków pielęgnacyjnych. Pierwszy z nich odnosi się do liczby osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej. Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Do zasiłku pielęgnacyjnego uprawnione są: niepełnosprawne dzieci, osoby niepełnosprawne powyżej 16 roku życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osoby po 75 roku życia, osoby niepełnosprawne po 16 roku życia z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia. Wysoka liczba osób, które korzystają z danego zasiłku świadczy o ich trudnej sytuacji życiowej, a także o zagrożeniu wykluczeniem społecznym ze względu na swoją niepełnosprawność.

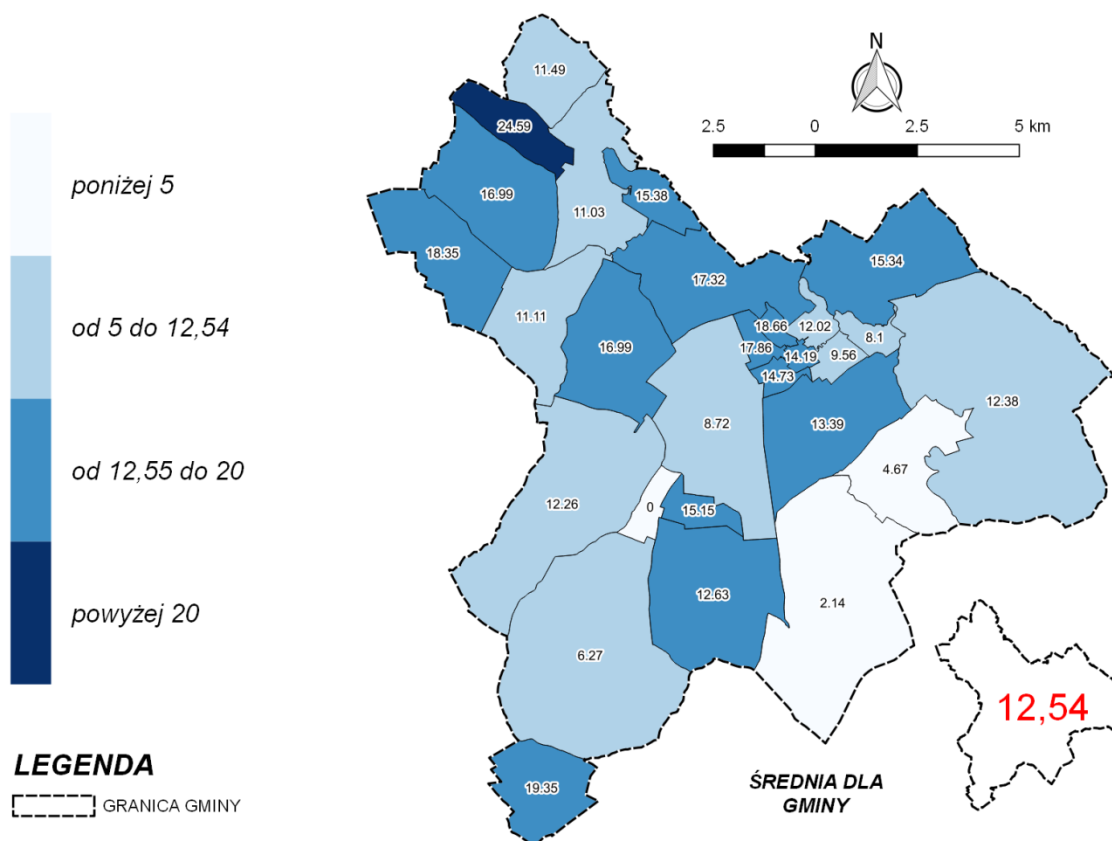
Szczegółowe dane w zakresie badanego zjawiska zostały opracowane na podstawie informacji OPS w Sęszewie i zaprezentowane w tabeli oraz na rycinie przedstawiającej jego rozkład przestrzenny. Liczba osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny w Gminie Sęszew według stanu na koniec 2015 r. wyniosła 190.

Tabela 6. Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób ogółem	Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny	Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej
1	Będlewo	467	1	2,14
2	Dębno	978	15	15,34
3	Drozdzyce	155	3	19,35
4	Jeziorki	471	8	16,99
5	Łódź	214	1	4,67
6	Miroslawki	130	2	15,38
7	Modrze	798	5	6,27
8	Piekary	109	2	18,35
9	Sapowice	471	8	16,99
10	Skrzynki	522	6	11,49
11	Słupia	180	2	11,11
12	Srocko Małe	66	1	15,15

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób ogółem	Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny	Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej
13	Strykowo	1468	18	12,26
14	Tomice	272	3	11,03
15	Tomiczki	122	3	24,59
16	Trzebaw	646	8	12,38
17	Twardowo	54	0	0,00
18	Witobel	747	10	13,39
19	Wielkawieś	462	8	17,32
20	Wronczyn	475	6	12,63
21	Zamysłowo	344	3	8,72
Miasto Stęszew				
22	Stęszew - Bukowska	112	2	17,86
23	Stęszew - Centrum	1057	15	14,19
24	Stęszew - Chrobrego	247	2	8,10
25	Stęszew - Kórnicka	611	9	14,73
26	Stęszew - Kwiatowa	536	10	18,66
27	Stęszew - Osiedle	2495	30	12,02
28	Stęszew - PKP	941	9	9,56
średnia obszar wiejski		9151	113	12,35
średnia obszar miejski		5999	77	12,84
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		15150	190	12,54

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Stęszew i Ośrodka Pomocy Społecznej w Stęszewie

Ryc. 8. Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej)

Źródło: opracowanie własne

Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Stęszewie liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w całej Gminie wynosi przeciętnie 12,54. Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą (przekraczającą wartość referencyjną) liczbą osób pobierających zasiłek pielęgnacyjny, w odniesieniu do ogólnej liczby osób danej jednostki analitycznej, zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Świadczy to nasileniu problemu na danym obszarze. Koncentrację badanego zjawiska wykazano w 15 jednostkach analitycznych, w tym w 4 na obszarze Miasta Stęszew.

2.2.4. Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Kolejnym wskaźnikiem z badanej sfery społecznej dotyczy liczby osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Świadczenie pielęgnacyjne różni się od zasiłku pielęgnacyjnego zarówno wysokością otrzymywanej kwoty jak i uprawnionym do jego otrzymania. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem, uprawnionemu, jeśli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności. Do świadczenia pielęgnacyjnego

uprawnione są: matka lub ojciec, inne osoby, na których ciąży obowiązek alimentacyjny lub opiekun faktyczny dziecka. Wysoka liczba osób, które korzystają z danego zasiłku świadczy o ich trudnej sytuacji życiowej, a także o zagrożeniu wykluczeniem społecznym ze względu na brak możliwości podjęcia pracy zarobkowej i pogorszeniu się sytuacji ekonomicznej świadczeniobiorcy i jej rodziny. Liczba osób świadczy jedynie ile z nich pobiera dane świadczenia, jednak problem dotyczy całych rodzin, dlatego można stwierdzić, że liczba osób, które są w trudnej sytuacji życiowej jest większa.

Szczegółowe dane w zakresie badanego zjawiska zostały opracowane na podstawie informacji OPS w Stęszewie i zaprezentowane w tabeli oraz na rycinie przedstawiającej jego rozkład przestrzenny. Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w Gminie Stęszew według stanu na koniec 2015 r. wyniosła 55.

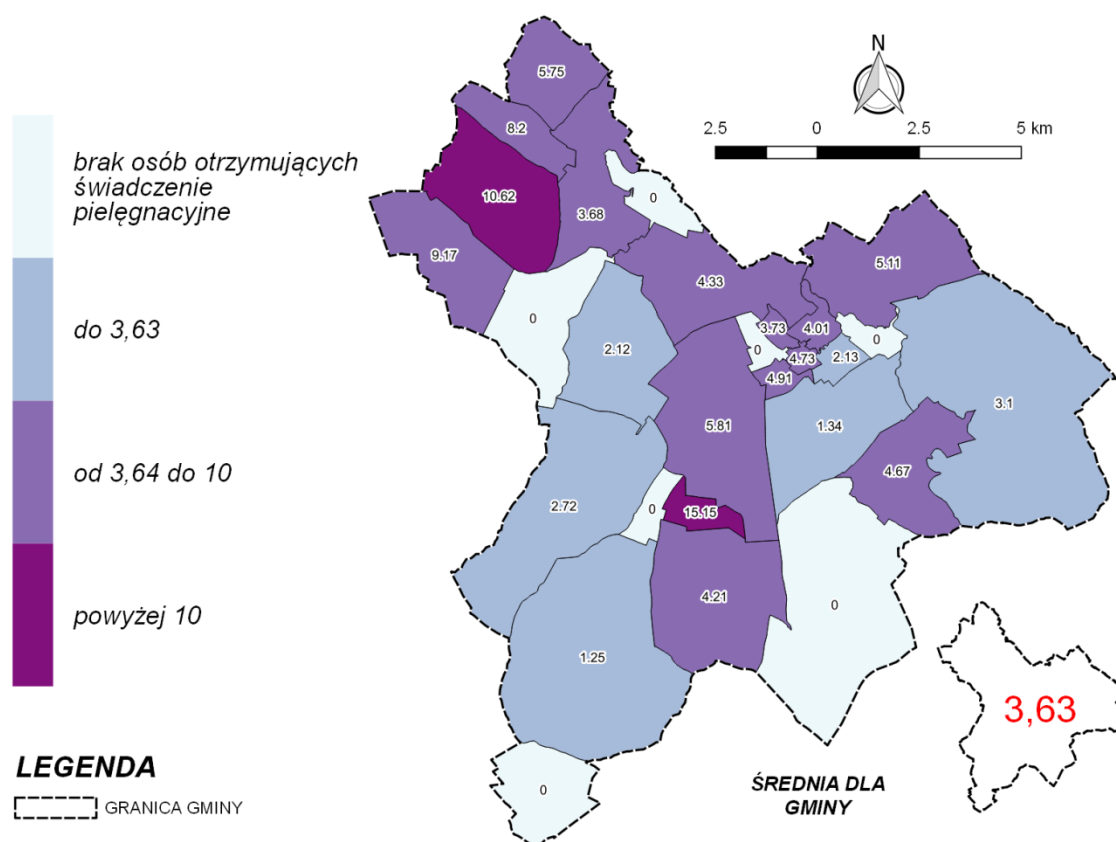
Tabela 7. Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób ogółem	Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny	Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej
1	Będlewo	467	0	0,00
2	Dębno	978	5	5,11
3	Drożdzyce	155	0	0,00
4	Jeziorki	471	5	10,62
5	Łódź	214	1	4,67
6	Miroslawki	130	0	0,00
7	Modrze	798	1	1,25
8	Piekary	109	1	9,17
9	Sapowice	471	1	2,12
10	Skrzynki	522	3	5,75
11	Słupia	180	0	0,00
12	Srocko Małe	66	1	15,15
13	Strykowo	1468	4	2,72
14	Tomice	272	1	3,68
15	Tomiczki	122	1	8,20
16	Trzebaw	646	2	3,10
17	Twardowo	54	0	0,00
18	Witobel	747	1	1,34
19	Wielkawieś	462	2	4,33
20	Wronczyn	475	2	4,21
21	Zamysłowo	344	2	5,81
Miasto Stęszew				
22	Stęszew - Bukowska	112	0	0,00
23	Stęszew - Centrum	1057	5	4,73
24	Stęszew - Chrobrego	247	0	0,00
25	Stęszew - Kórnicka	611	3	4,91
26	Stęszew - Kwiatowa	536	2	3,73

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób ogółem	Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny	Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej
27	Stęszew - Osiedle	2495	10	4,01
28	Stęszew - PKP	941	2	2,13
średnia obszar wiejski		9151	33	3,61
średnia obszar miejski		5999	22	3,67
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		15150	55	3,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Stęszew i Ośrodka Pomocy Społecznej w Stęszewie

Ryc. 9. Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej)

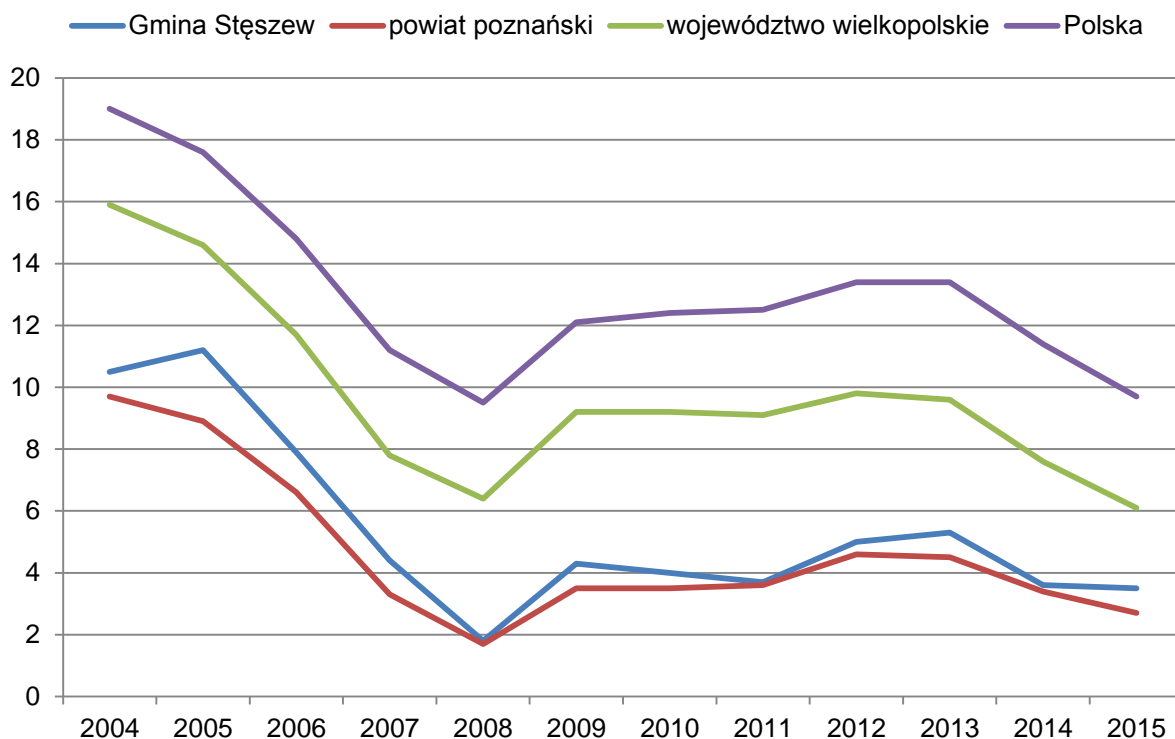
Źródło: opracowanie własne

Według danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Stęszewie liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w całej Gminie wynosi przeciętnie 3,63. Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą (przekraczającą wartość referencyjną) liczbą osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne, w odniesieniu do ogólnej liczby osób danej jednostki analitycznej, zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Świadczy to nasileniu problemu na danym obszarze. Koncentrację badanego zjawiska wykazano w 15 jednostkach analitycznych, w tym w 4 na obszarze Miasta Stęszew.

2.3. PROBLEMY RYNKU PRACY

Zgodnie z danymi GUS stopa bezrobocia rejestrowanego w Gminie Stęszew wyniosła na koniec 2015 roku 3,5% i była nieznacznie wyższa niż wskaźnik dla powiatu poznańskiego, a znacznie niższa niż przeciętna wartość dla województwa wielkopolskiego i kraju. Analiza danych z okresu 2004-2015 pozwala stwierdzić, że stopa bezrobocia na terenie Gminy Stęszew od lat utrzymuje się na poziomie niższym niż średnia dla województwa wielkopolskiego i Polski. Jednak w porównaniu do wartości bezrobocia w powiecie poznańskim stopa bezrobocia w Gminie Stęszew utrzymuje się na nieco wyższym poziomie niż w powiecie poznańskim.

Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i mieście. Zjawisko zostało przedstawione w formie wykresu.

Ryc. 10. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.polskawliczbach.pl

2.3.1. Wskaźnik - koncentracja osób bezrobotnych w odniesieniu do powierzchni jednostki przestrzennej (zagęszczenie bezrobocia)

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu na terenie Gminy Stęszew wg stanu na 31.12.2015 r. zarejestrowanych było 251 bezrobotnych. W analizowanym obszarze udział bezrobotnych w ludności ogółem wynosi 1,66%.

Biorąc pod uwagę konieczność analizy dla wszystkich jednostek przestrzennych wydzielonych na terenie Gminy Stęszew, w przypadku bezrobocia uwzględniono wskaźnik pokazujący koncentrację osób bezrobotnych w odniesieniu do powierzchni jednostki

przestrzennej. Liczbę osób bezrobotnych przeliczono na 100 ha powierzchni, dzięki czemu uzyskano wartości względne.

Na podstawie zebranych danych stwierdzono, że liczba osób bezrobotnych przypadająca na 100 ha powierzchni wynosi w skali całej gminy miejsko – wiejskiej 1,43 osoby/100 ha. Ta wartość referencyjna stała się punktem odniesienia. Jednostki przestrzenne w których występuje większa koncentracja osób bezrobotnych na 100 ha wyróżniono w tabeli tłem pomarańczowym. Są to obszary, gdzie zjawisko bezrobocia jest szczególnie skoncentrowane.

Zebrane dane wyraźnie wskazują na konieczność podjęcia na wskazanych obszarach działań niezbędnych do aktywizacji bezrobotnych celem zwiększenia kwalifikacji i podjęcia pracy.

Koncentrację osób bezrobotnych w odniesieniu do powierzchni jednostki przestrzennej, pokazanej jako liczba osób bezrobotnych przypadająca na 100 ha powierzchni przedstawiono w formie tabelarycznej oraz na rycinie.

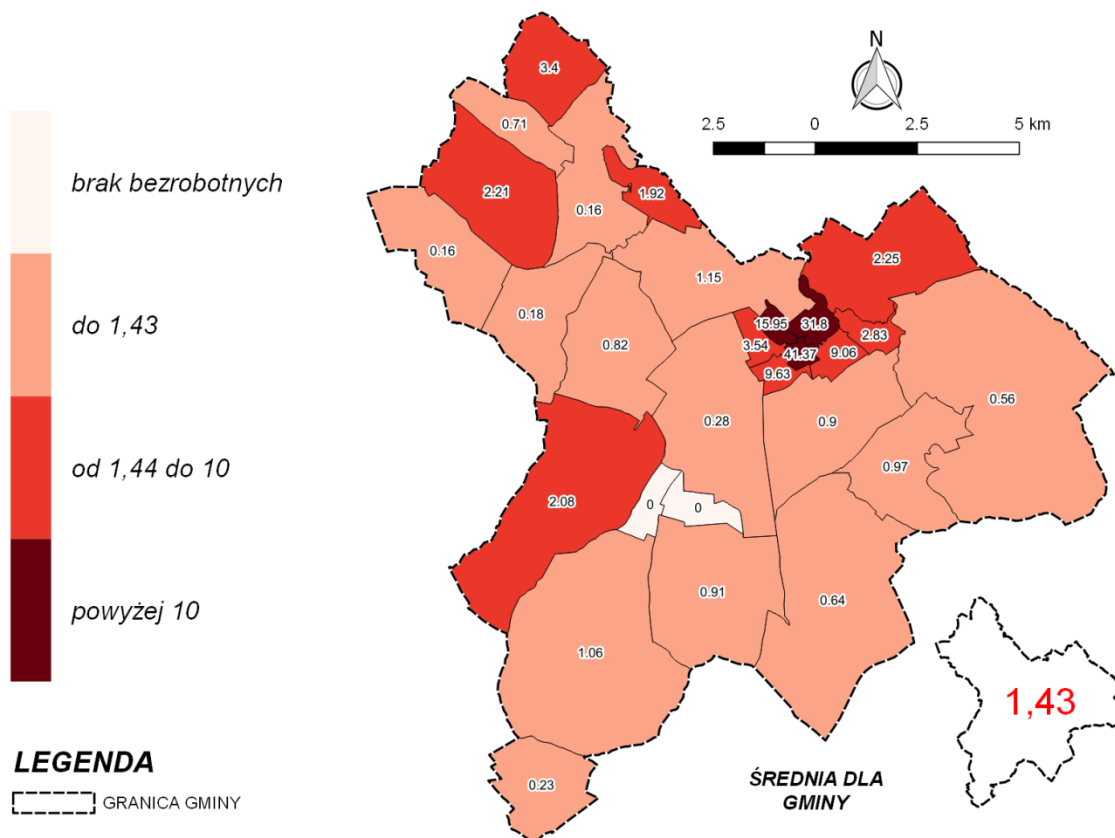
Tabela 8. Koncentracja osób bezrobotnych w odniesieniu do powierzchni jednostki analitycznej (zagęszczenie bezrobocia)

Lp.	Jednostka analityczna	Powierzchnia (ha)	Liczba osób bezrobotnych (stan na 31.12.2015)	Liczba osób bezrobotnych przypadająca na 100 ha powierzchni
1	Będlewo	1577	10	0,63
2	Dębno	801	18	2,25
3	Drożdzyce	446	1	0,22
4	Jeziorki	772	17	2,20
5	Łódź	591	6	1,02
6	Miroślawki	210	4	1,90
7	Modrze	1787	19	1,06
8	Piekary	618	1	0,16
9	Sapowice	735	6	0,82
10	Skrzynki	414	14	3,38
11	Słupia	572	1	0,17
12	Srocko Małe	141	0	0,00
13	Strykowo	1349	28	2,08
14	Tomice	629	1	0,16
15	Tomiczki	282	2	0,71
16	Trzebaw	2284	13	0,57
17	Twardowo	117	0	0,00
18	Witobel	777	7	0,90
19	Wielkawieś	785	9	1,15
20	Wronczyn	988	9	0,91
21	Zamysłowo	1058	3	0,28
Miasto Stęszew				
22	Stęszew - Bukowska	86	3	3,49
23	Stęszew - Centrum	43	17	39,53
24	Stęszew - Chrobrego	106	3	2,83

Lp.	Jednostka analityczna	Powierzchnia (ha)	Liczba osób bezrobotnych (stan na 31.12.2015)	Liczba osób bezrobotnych przypadająca na 100 ha powierzchni
25	Stęszew - Kórnicka	73	7	9,59
26	Stęszew - Kwiatowa	55	9	16,36
27	Stęszew - Osiedle	106	34	32,08
28	Stęszew - PKP	100	9	9,00
średnia obszar wiejski		16935	169	1,00
średnia obszar miejski		567	82	14,46
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		17502	251	1,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Stęszew i Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu

Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą koncentracją osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Cechują się one występowaniem stanu kryzysowego ze względu na badany wskaźnik.

Ryc. 11. Koncentracja osób bezrobotnych w odniesieniu do powierzchni jednostki analitycznej (zagęszczenie bezrobocia) – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej)

Źródło: opracowanie własne

2.3.2. Wskaźnik – Udział (%) kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej

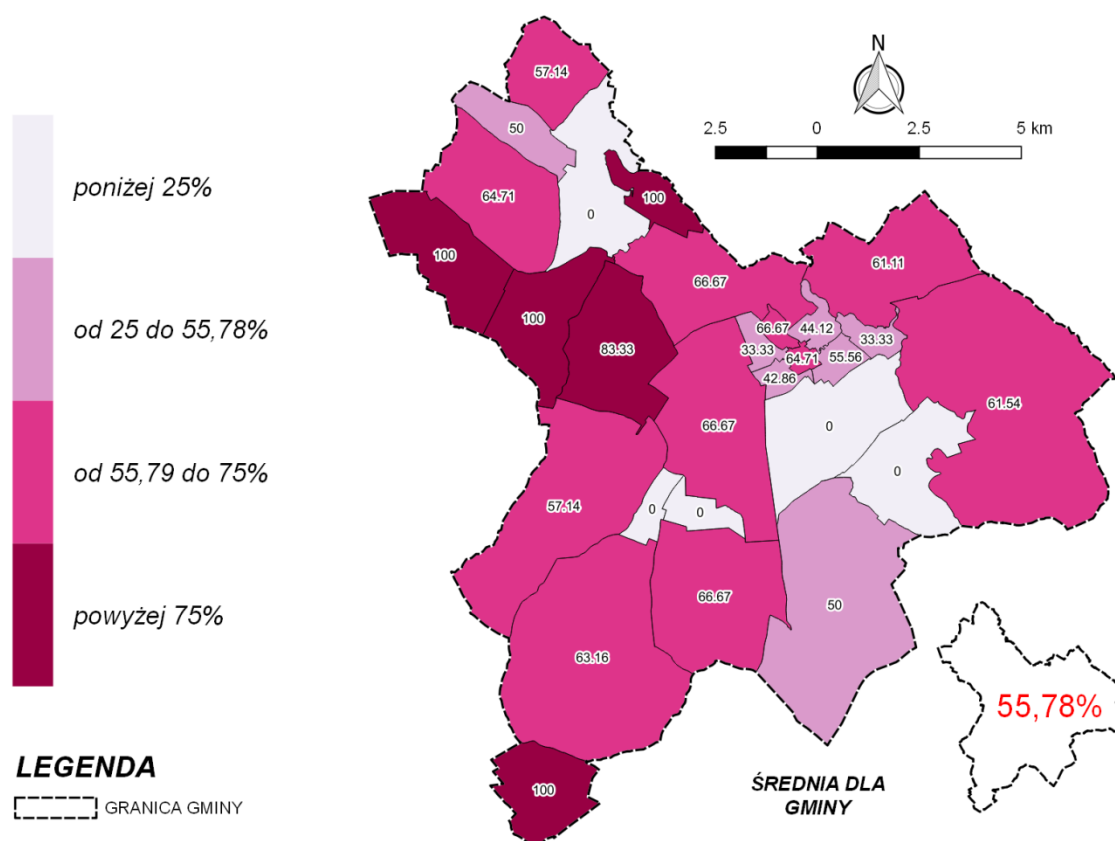
Kolejnym ze wskaźników odnoszących się do problemów rynku pracy jest udział bezrobotnych kobiet w ogóle osób bezrobotnych. Bezrobocie wśród kobiet wynika z ich większej bierności zawodowej, obowiązków rodzinnych, czy trudności w znalezieniu pracy które wpływają na większy odsetek kobiet jako osób bezrobotnych, co potwierdzają dane statystyczne. Wg danych Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu około 56% bezrobotnych w Gminie Sęszew to kobiety. Rozmieszczenie przestrzenne danego zjawiska w Gminie Sęszew przedstawiono w formie tabelarycznej i na rycinie.

Tabela 9. Udział (%) kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób bezrobotnych (stan na 31.12.2015)	Liczba bezrobotnych kobiet (stan na 31.12.2015)	Udział (%) kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej
1	Będlewo	10	5	50,00
2	Dębno	18	11	61,11
3	Drożdzyce	1	1	100,00
4	Jeziorki	17	11	64,71
5	Łódź	6	0	0,00
6	Mirosławki	4	4	100,00
7	Modrze	19	12	63,16
8	Piekary	1	1	100,00
9	Sapowice	6	5	83,33
10	Skrzynki	14	8	57,14
11	Słupia	1	1	100,00
12	Srocko Małe	0	0	0,00
13	Strykowo	28	16	57,14
14	Tomice	1	0	0,00
15	Tomiczki	2	1	50,00
16	Trzebaw	13	8	61,54
17	Twardowo	0	0	0,00
18	Witobel	7	0	0,00
19	Wielkawieś	9	6	66,67
20	Wronczyn	9	6	66,67
21	Zamysłowo	3	2	66,67
Miasto Sęszew				
22	Sęszew - Bukowska	3	1	33,33
23	Sęszew - Centrum	17	11	64,71
24	Sęszew - Chrobrego	3	1	33,33
25	Sęszew - Kórnicka	7	3	42,86
26	Sęszew - Kwiatowa	9	6	66,67
27	Sęszew - Osiedle	34	15	44,12

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób bezrobotnych (stan na 31.12.2015)	Liczba bezrobotnych kobiet (stan na 31.12.2015)	Udział (%) kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej
28	Stęszew - PKP	9	5	55,56
średnia obszar wiejski		169	98	57,99
średnia obszar miejski		82	42	51,22
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		251	140	55,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Stęszew i Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu

Ryc. 12. Udział (%) kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej)

Źródło: opracowanie własne

Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużym udziałem bezrobotnych kobiet w oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Wskazuje to na koncentrację badanego zjawiska na danym obszarze. Wysokie wartości wskaźnik uzyskuje w 16 jednostkach analitycznych, w tym w dwóch na terenie Miasta Stęszew. Dane jednostki analityczne są predysponowane do podjęcia działań ukierunkowanych na eliminację bądź ograniczenie badanego zjawiska.

2.3.3. Wskaźnik – Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Jednym ze wskaźników odnoszących się do problemów rynku pracy jest liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej. Osoby które długotrwale pozostają bez pracy są narażone na wykluczenie społeczne i ważna jest eliminacja i przeciwdziałanie temu problemowi. Na terenie Gminy Stęszew na koniec 2015 roku było 251 osób bezrobotnych z czego 95 osób pozostawało bez pracy dłużej niż 12 miesięcy.

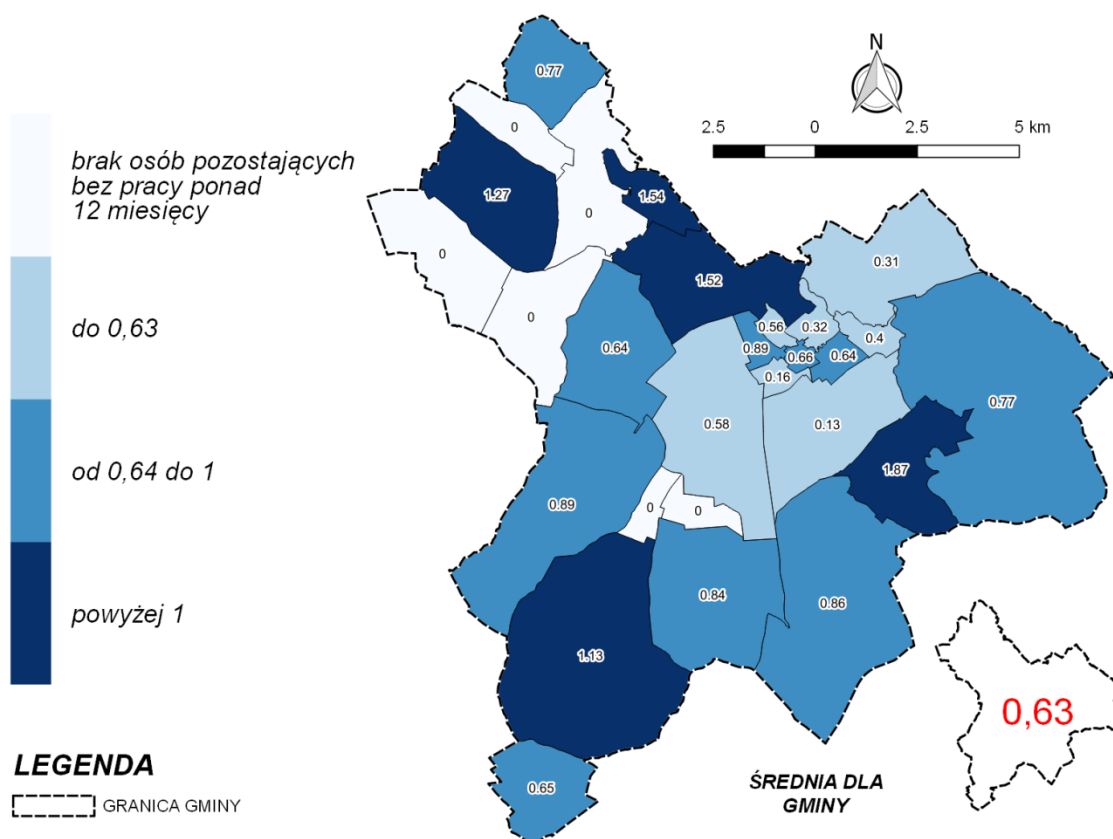
Szczegółowe dane w zakresie badanego zjawiska zostały opracowane na podstawie informacji Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu i zaprezentowane w tabeli oraz na rycinie przedstawiającej rozkład przestrzenny zjawiska.

Tabela 10. Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej

Lp.	Wydzielona jednostka przestrzenna	Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy (stan na 31.12.2015)	Liczba osób ogółem (stan na 31.12.2015)	Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
1	Będlewo	4	467	0,86
2	Dębno	3	978	0,31
3	Drożdzyce	1	155	0,65
4	Jeziorki	6	471	1,27
5	Łódź	4	214	1,87
6	Mirosławki	2	130	1,54
7	Modrze	9	798	1,13
8	Piekary	0	109	0,00
9	Sapowice	3	471	0,64
10	Skrzynki	4	522	0,77
11	Słupia	0	180	0,00
12	Srocko Małe	0	66	0,00
13	Strykowo	13	1468	0,89
14	Tomice	0	272	0,00
15	Tomiczki	0	122	0,00
16	Trzebaw	5	646	0,77
17	Twardowo	0	54	0,00
18	Witobel	1	747	0,13
19	Wielkawieś	7	462	1,52
20	Wronczyn	4	475	0,84
21	Zamysłowo	2	344	0,58
Miasto Stęszew				
22	Stęszew - Bukowska	1	112	0,89

Lp.	Wydzielona jednostka przestrzenna	Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy (stan na 31.12.2015)	Liczba osób ogółem (stan na 31.12.2015)	Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
23	Sęszew - Centrum	7	1057	0,66
24	Sęszew - Chrobrego	1	247	0,40
25	Sęszew - Kórnicka	1	611	0,16
26	Sęszew - Kwiatowa	3	536	0,56
27	Sęszew - Osiedle	8	2495	0,32
28	Sęszew - PKP	6	941	0,64
średnia obszar wiejski		68	9151	0,74
średnia obszar miejski		27	5999	0,45
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		95	15150	0,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Sęszew i Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu

Ryc. 13. Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej)

Źródło: opracowanie własne

Według danych PUP liczba osób pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w całej Gminie wynosi przeciętnie 0,63. Wszystkie jednostki analityczne, które charakteryzują się dużą (przekraczającą wartość referencyjną) liczbą osób pozostających bez zatrudnienia ponad 12 miesięcy, w odniesieniu do ogólnej liczby osób danej jednostki analitycznej, zaznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Świadczy to nasileniu problemu na danym obszarze. Koncentrację badanego zjawiska wykazano w 15 jednostkach analitycznych, w tym w 3 na obszarze Miasta Stęszew.

2.3.4. Wskaźnik – Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych przypadająca na 100 mieszkańców

Kolejnym wskaźnikiem świadczącym o problemie samowystarczalności ekonomicznej ludności jest wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych. W opinii autorów niniejszego opracowania na podstawie informacji dotyczących wysokości zaległości można określić jak dotkliwe są problemy ekonomiczne mieszkańców. Okazuje się, że część z nich nie jest w stanie pokryć kosztów najmu lokalu komunalnego.

Biorąc pod uwagę wartości bezwzględne wysokości opisywanych zaległości, największe notowane są w sołectwie Witobel (8 302 zł) i jednostce analitycznej Stęszew – Centrum (5 674 zł).

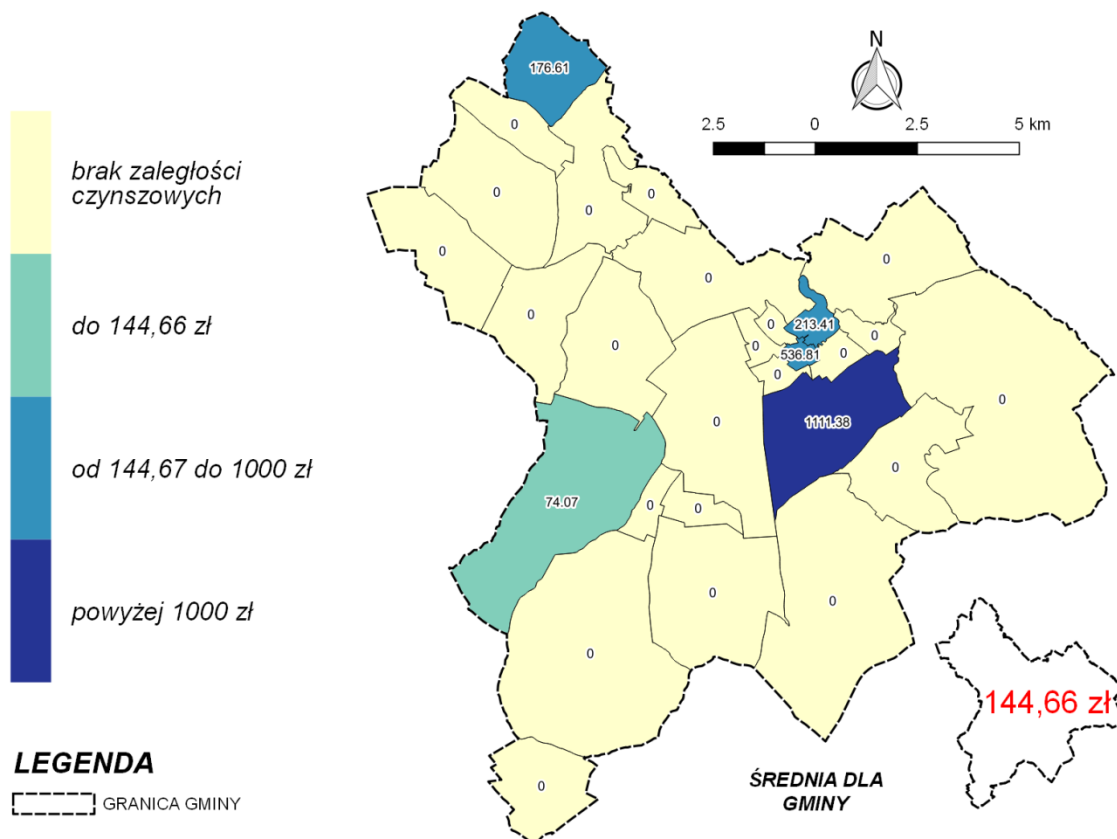
W celu porównania badanego zjawiska na terenie Gminy Stęszew przeliczono wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych (w zł) przypadającą na 100 mieszkańców. Średnia dla całej Gminy wynosi 140,66 zł. Wartości dotyczące jednostek analitycznych charakteryzujących się wartością wyższą niż wartość średnia dla gminy oznaczono w tabeli tłem pomarańczowym. Wskazuje to na koncentrację problemu na danym obszarze.

Tabela 11. Wielkość zaległości czynszowych (zł) w lokalach komunalnych przypadająca na 100 mieszkańców

Lp.	Wydzielona jednostka przestrzenna	Wielkość zaległości czynszowych (zł) w lokalach komunalnych	Liczba osób ogółem (stan na 31.12.2015)	Wielkość zaległości czynszowych (zł) w lokalach komunalnych przypadająca na 100 mieszkańców
1	Będlewo	0	467	0,00
2	Dębno	0	978	0,00
3	Drożdzyce	0	155	0,00
4	Jeziorki	0	471	0,00
5	Łódź	0	214	0,00
6	Mirosławki	0	130	0,00
7	Modrze	0	798	0,00
8	Piekary	0	109	0,00
9	Sapowice	0	471	0,00

Lp.	Wydzielona jednostka przestrzenna	Wielkość zaległości czynszowych (zł) w lokalach komunalnych	Liczba osób ogółem (stan na 31.12.2015)	Wielkość zaległości czynszowych (zł) w lokalach komunalnych przypadająca na 100 mieszkańców
10	Skrzynki	922	522	176,61
11	Słupia	0	180	0,00
12	Srocko Małe	0	66	0,00
13	Strykowo	1087	1468	74,07
14	Tomice	0	272	0,00
15	Tomiczki	0	122	0,00
16	Trzebaw	0	646	0,00
17	Twardowo	0	54	0,00
18	Witobel	8302	747	1111,38
19	Wielkawieś	0	462	0,00
20	Wronczyn	0	475	0,00
21	Zamysłowo	0	344	0,00
Miasto Stęszew				
22	Stęszew - Bukowska	0	112	0,00
23	Stęszew - Centrum	5674	1057	536,81
24	Stęszew - Chrobrego	0	247	0,00
25	Stęszew - Kórnicka	0	611	0,00
26	Stęszew - Kwiatowa	0	536	0,00
27	Stęszew - Osiedle	5325	2495	213,41
28	Stęszew - PKP	0	941	0,00
średnia obszar wiejski		10311	9151	112,68
średnia obszar miejski		10999	5999	183,34
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		21310	15150	140,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Stęszew

Ryc. 14. Wielkość zaległości czynszowych (zł) w lokalach komunalnych przypadająca na 100 mieszkańców – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej)

Źródło: opracowanie własne

III. PODSUMOWANIE ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ w SFERZE SPOŁECZNEJ

Na bazie przeprowadzonej w niniejszym dokumencie analizy wskaźnikowej, przeprowadzono podsumowanie zebranych wyników, dotyczących sfery społecznej, jako tej, która powinna być podstawą prowadzenia działań w procesie rewitalizacji.

Jako wskaźniki służące wyznaczeniu obszarów będących w stanie kryzysowym wybrane zostały:

- 1) Liczba osób pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
- 2) Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej
- 3) Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej
- 4) Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej

- 5) Koncentracja osób bezrobotnych w odniesieniu do powierzchni jednostki analitycznej (zagęszczenie bezrobocia)
- 6) Udział (%) kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej
- 7) Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej
- 8) Wielkość zaległości czynszowych w lokalach komunalnych przypadająca na 100 mieszkańców

Dane zestawiono w tabeli.

Tabela 12. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Sęszew – sfera społeczna

Lp.	Jednostka analityczna	SFERA SPOŁECZNA							
		Liczba osób pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób bezrobotnych przypadająca na 100 ha powierzchni danej jednostki analitycznej	Udział (%) kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej	Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Wielkość zaległości czynszowych (zł) w lokalach komunalnych przypadająca na 100 mieszkańców
1	Będlewo	7,71	70,66	2,14	0,00	0,64	50,00	0,86	0,00
2	Dębno	8,08	60,33	15,34	5,11	2,25	61,11	0,31	0,00
3	Drożdzyce	4,52	25,81	19,35	0,00	0,23	100,00	0,65	0,00
4	Jeziorki	9,77	67,94	16,99	10,62	2,21	64,71	1,27	0,00
5	Łódź	10,28	93,46	4,67	4,67	0,97	0,00	1,87	0,00
6	Mirosławki	7,69	61,54	15,38	0,00	1,92	100,00	1,54	0,00
7	Modrze	8,15	73,93	6,27	1,25	1,06	63,16	1,13	0,00
8	Piekary	11,93	91,74	18,35	9,17	0,16	100,00	0,00	0,00
9	Sapowice	8,28	59,45	16,99	2,12	0,82	83,33	0,64	0,00
10	Skrzynki	7,66	59,39	11,49	5,75	3,40	57,14	0,77	176,61
11	Słupia	8,89	77,78	11,11	0,00	0,18	100,00	0,00	0,00
12	Srocko Małe	24,24	212,12	15,15	15,15	0,00	0,00	0,00	0,00
13	Strykowo	7,70	57,22	12,26	2,72	2,08	57,14	0,89	74,07
14	Tomice	3,31	18,38	11,03	3,68	0,16	0,00	0,00	0,00
15	Tomiczki	9,02	57,38	24,59	8,20	0,71	50,00	0,00	0,00
16	Trzebaw	11,30	89,78	12,38	3,10	0,56	61,54	0,77	0,00
17	Twardowo	3,70	37,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
18	Witobel	6,16	44,18	13,39	1,34	0,90	0,00	0,13	1111,38

Lp.	Jednostka analityczna	SFERA SPOŁECZNA							
		Liczba osób pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Liczba osób bezrobotnych przypadająca na 100 ha powierzchni danej jednostki analitycznej	Udział (%) kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej	Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	Wielkość zaległości czynszowych (zł) w lokalach komunalnych przypadająca na 100 mieszkańców
19	Wielkawiś	8,23	60,61	17,32	4,33	1,15	66,67	1,52	0,00
20	Wronczyn	11,37	96,84	12,63	4,21	0,91	66,67	0,84	0,00
21	Zamysłowo	7,85	63,95	8,72	5,81	0,28	66,67	0,58	0,00
Miasto Stęszew									
22	Stęszew - Bukowska	9,82	53,57	17,86	0,00	3,54	33,33	0,89	0,00
23	Stęszew - Centrum	8,23	60,55	14,19	4,73	41,37	64,71	0,66	536,81
24	Stęszew - Chrobrego	4,45	36,44	8,10	0,00	2,83	33,33	0,40	0,00
25	Stęszew - Kórnicka	7,86	50,74	14,73	4,91	9,63	42,86	0,16	0,00
26	Stęszew - Kwiatowa	8,96	63,43	18,66	3,73	15,95	66,67	0,56	0,00
27	Stęszew - Osiedle	5,81	38,48	12,02	4,01	31,80	44,12	0,32	213,41
28	Stęszew - PKP	4,04	28,69	9,56	2,13	9,06	55,56	0,64	0,00
Srednia dla Gminy Stęszew		7,59	57,03	12,54	3,63	1,43	55,78	0,63	140,66

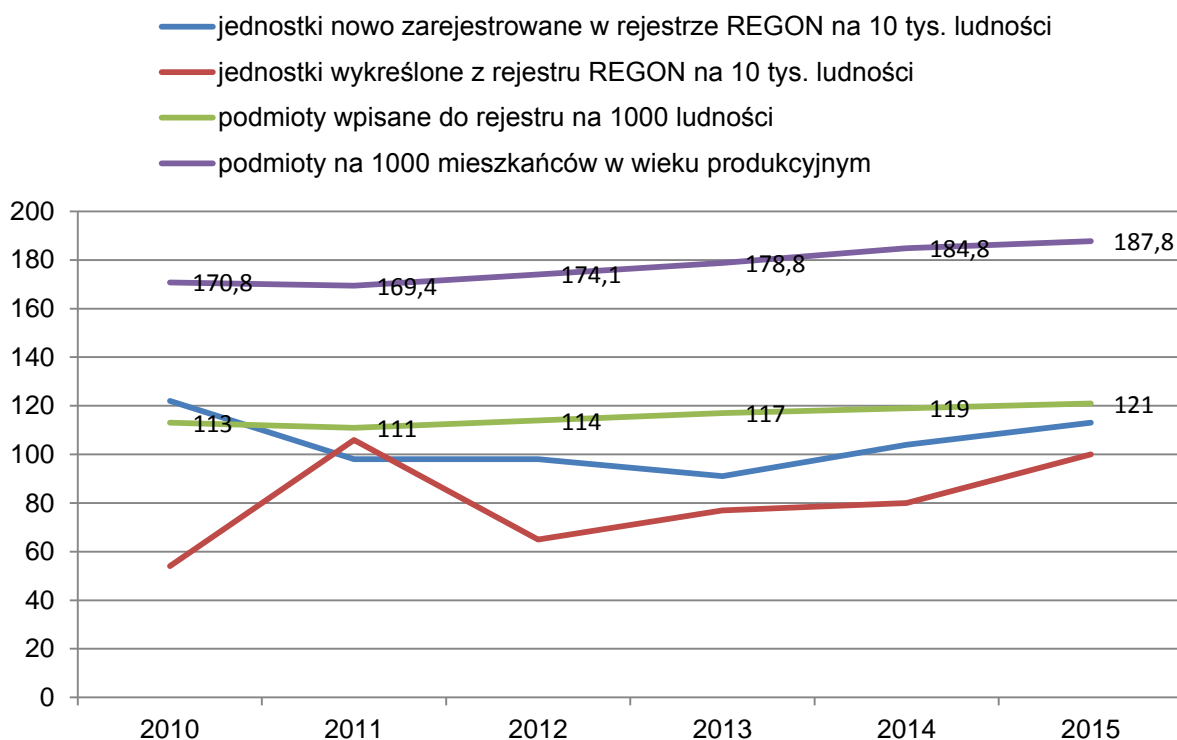
Źródło: Opracowanie własne na podstawie zebranych danych

IV. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA GOSPODARCZA

4.1. KLIMAT AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ

W celu przedstawienia danych dotyczących klimatu działalności gospodarczej na terenie Gminy Stęszew powołano się na dane GUS z lat 2010-2015. Według danych za rok 2015 ilość podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosi 1 878,3.

W formie wykresu przedstawiono proces przemian dotyczący pojawiania się na rynku nowych podmiotów gospodarki biorąc pod uwagę rejestr REGON, wykreślenia podmiotów, a także dane o liczbie działających podmiotów w przeliczeniu na 1 000 ludności. Analiza danych pozwala stwierdzić, że w sferze gospodarczej Gminy Stęszew zauważalny od kilku lat jest systematyczny rozwój jeśli chodzi o liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów. Liczba nowo powstałych firm z nadwyżką rekompensuje liczbę wykreślonych firm. Jednak od 4 lat widoczny jest wzrost liczby wykreślonych podmiotów gospodarczych co może świadczyć o trudnościach w utrzymaniu działalności na rynku.

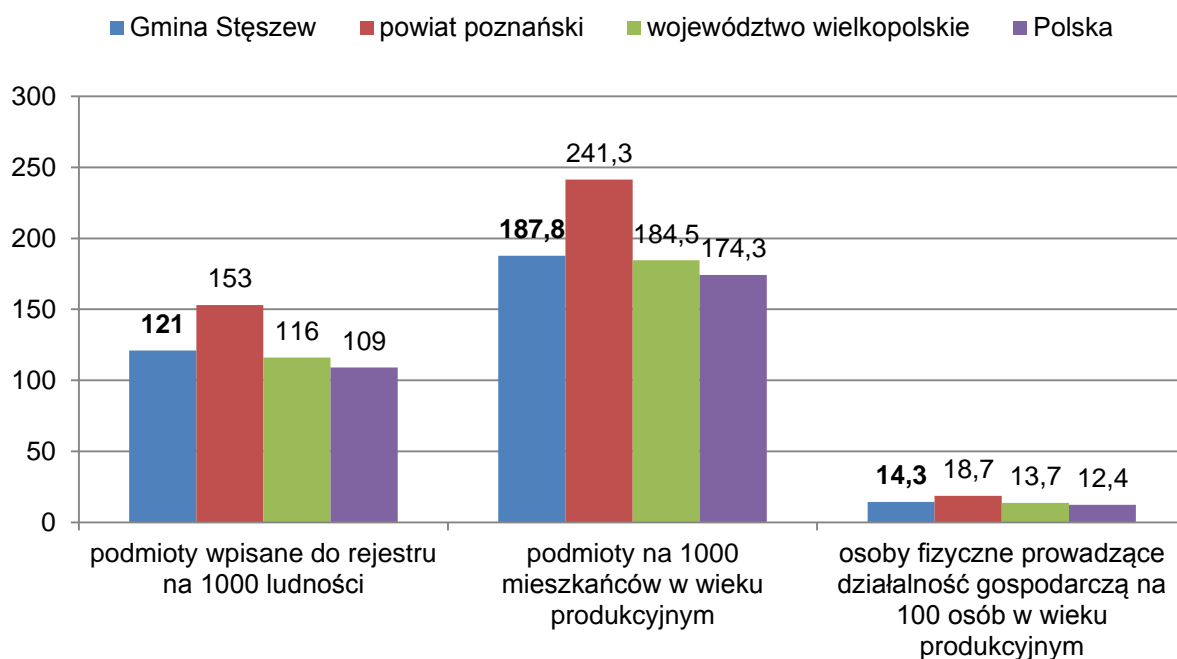
Ryc. 15. Podmioty gospodarki narodowej Gminy Stęszew – analiza wskaźnikowa za lata 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza wskaźników dotyczących podmiotów gospodarki narodowej na terenie Gminy Stęszew została przeprowadzona także w oparciu o porównanie do wskaźników określonych dla powiatu poznańskiego, województwa wielkopolskiego i całego kraju. Porównując wartości danych wskaźników Gmina Stęszew wypada nieco korzystniej od województwa

wielkopolskiego i kraju. Jednak w porównaniu do powiatu poznańskiego, analizowana jednostka osiąga gorsze wartości.

Przedstawione dane zobrazowano na rycinie.

Ryc. 16. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej – porównanie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, stan na 31.12.2015 r.

4.1.1. Wskaźnik - Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

W sferze gospodarczej elementem wskazanym do oceny klimatu aktywności gospodarczej poszczególnych jednostek przestrzennych jest wskaźnik liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w danej jednostce analitycznej.

Tabela 13. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

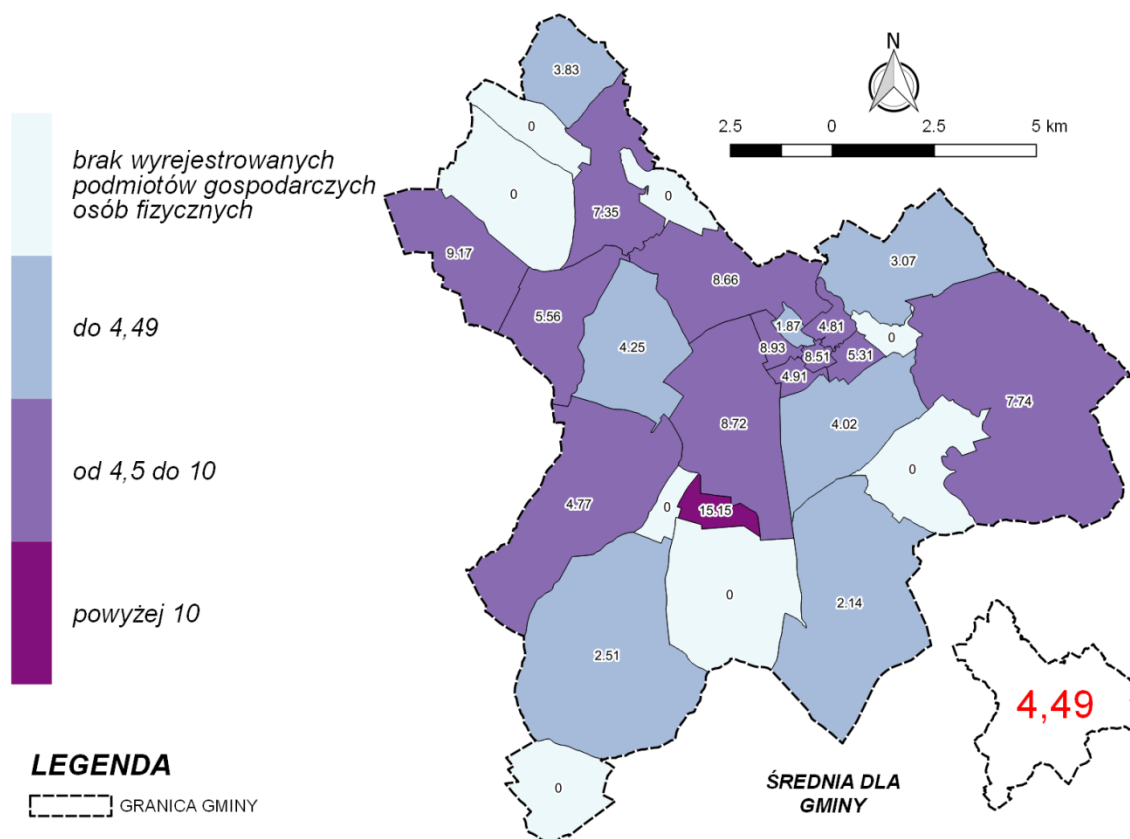
Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób ogółem	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych od osób fizycznych (stan na dzień 31.12.2015)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
1	Będlewo	467	1	2,14
2	Dębno	978	3	3,07
3	Drożdzyce	155	0	0,00
4	Jeziorki	471	0	0,00

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób ogółem	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych od osób fizycznych (stan na dzień 31.12.2015)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców
5	Łódź	214	0	0,00
6	Mirosławki	130	0	0,00
7	Modrze	798	2	2,51
8	Piekary	109	1	9,17
9	Sapowice	471	2	4,25
10	Skrzynki	522	2	3,83
11	Słupia	180	1	5,56
12	Srocko Małe	66	1	15,15
13	Strykowo	1468	7	4,77
14	Tomice	272	2	7,35
15	Tomiczki	122	0	0,00
16	Trzebaw	646	5	7,74
17	Twardowo	54	0	0,00
18	Witobel	747	3	4,02
19	Wielkawieś	462	4	8,66
20	Wronczyn	475	0	0,00
21	Zamysłowo	344	3	8,72
Miasto Stęszew				
22	Stęszew - Bukowska	112	1	8,93
23	Stęszew - Centrum	1057	9	8,51
24	Stęszew - Chrobrego	247	0	0,00
25	Stęszew - Kórnicka	611	3	4,91
26	Stęszew - Kwiatowa	536	1	1,87
27	Stęszew - Osiedle	2495	12	4,81
28	Stęszew - PKP	941	5	5,31
średnia obszar wiejski		9151	37	4,04
średnia obszar miejski		5999	31	5,17
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		15150	68	4,49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Stęszew

Średnia liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla obszaru całej Gminy Stęszew wynosi 4,49. Jednostki analityczne w odniesieniu do których wskaźnik ten jest niższy od średniej, zostały uznane za będące w stanie kryzysowym. Oznaczono je w tabeli tłem pomarańczowym. W tych jednostkach analitycznych występuje największa koncentracja negatywnego zjawiska w postaci liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych, co świadczy o trudności w utrzymaniu własnej działalności gospodarczej.

Ryc. 17. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej)

Źródło: opracowanie własne

V. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA ŚRODOWISKOWA

5.1. POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE I UŻYTKOWANIE GRUNTÓW

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski wg Kondrackiego gmina Stęszew jest położona na obszarze prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, w podprowincji Pojezierzy Południowo-Bałtyckich, pomiędzy makroregionami Pojezierze Wielkopolskie i Pradolina Warciańsko-Odrzańska. Znaczną część gminy zaliczono do mezoregionu Pojezierze Poznańskie natomiast przez południową część gminy przechodzą dwa mezoregiony takie jak Dolina Środkowej Obry i Kotlina Śremska.

Zdecydowanie największą powierzchnią na terenie Gminy Stęszew zajmują użytki rolne – 12 383 ha (70,77%). Stosunkowo duży udział w ogólnej powierzchni gminy stanowią grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem (18,51%). Grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią 5,10% obszaru.

Szczegółową strukturę użytkowania gruntów na terenie Gminy Stęszew przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Struktura użytkowania gruntów Gminy Stęszew

Rodzaj gruntu	Powierzchnia (ha)	Udział % gruntów
powierzchnia ogółem	17 502	100,00
użytki rolne razem	12 386	70,77
użytki rolne - grunty orne	11 195	63,96
użytki rolne - sady	61	0,35
użytki rolne - łąki trwałe	718	4,10
użytki rolne - pastwiska trwałe	145	0,83
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	196	1,12
użytki rolne - grunty pod stawami	14	0,08
użytki rolne - grunty pod rowami	57	0,33
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	3 239	18,51
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	3 213	18,36
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	26	0,15
grunty pod wodami razem	754	4,31
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	616	3,52
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	138	0,79
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	892	5,10
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	234	1,34
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	50	0,29
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	70	0,40
grunty zabudowane i zurbanizowane – zurbanizowane tereny niezabudowane	10	0,06
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	41	0,23
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne – drogi	445	2,54
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	39	0,22
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	1	0,01
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	2	0,01
użytki ekologiczne	57	0,33
nieużytki	162	0,93
tereny różne	12	0,07

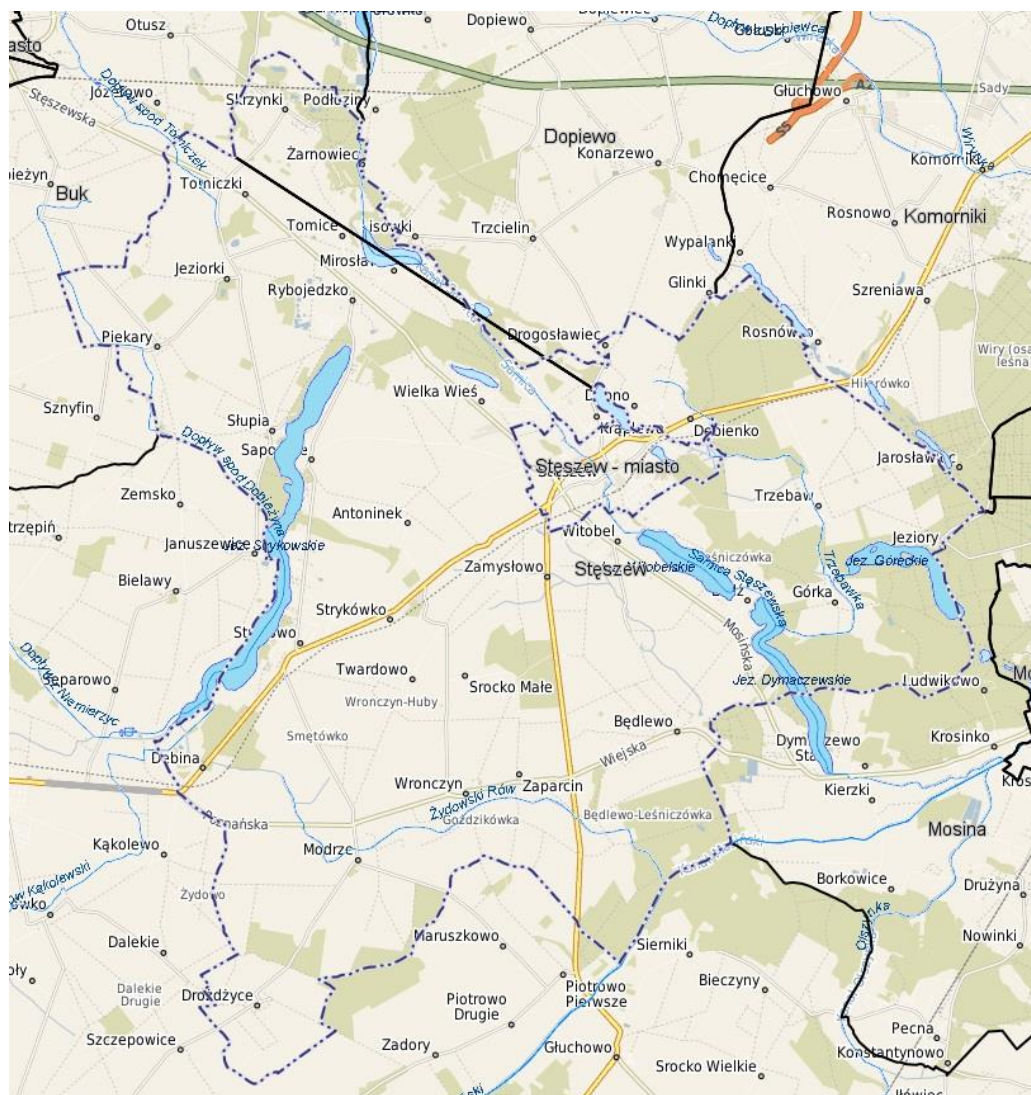
Źródło: Powierzchnia według kierunków wykorzystania, dane GUS, stan na 31.12.2014

5.2. SIEĆ HYDROGRAFICZNA I STAN JAKOŚCI WÓD

Pod względem hydrograficznym cieków występujących na terenie Gminy Stęszew należą do dorzecza Warty. Sieć rzeczną na terenie Gminy Stęszew tworzą Samica Stęszewska, Kanał Strykowski (Rów Żydowski), Dopływ spod Tomiczek, Kanał Trzebawski oraz Kanał

Trzcieliński. Największym ciekim wodnym jest Samica Stęszewska o ogólnej długości 37,8 km, z czego 18,4 km przebiega przez obszar Gminy Stęszew.

Na terenie Gminy Stęszew znajduje się 9 jezior o łącznej powierzchni ponad 84 ha. Największym z nich jest jezioro Strykowskie o powierzchni ponad 344 ha. Pozostałe jeziora na obszarze Gminy to Jeziora rynnowe wypełniają największe zagłębienia morfologiczne w rynnach glacialnych gminy Stęszew. Większość z nich położonych jest w jednej rynn timer glacialnej z kierunku północno-zachodniego na południowo-wschodni, tylko J. Strykowskie ma kierunek północno-południowy, wypełniając inną rynn timer.

Ryc. 18. Sieć hydrograficzna Gminy Stęszew

Źródło: www.steszew.e-mapa.net

Stan jakości wód zbadano dla zbadano za pomocą dwóch wskaźników odnoszących się do jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) płynących na obszarze Miasta i Gminy Stęszew. Jednolita część wód powierzchniowych to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody

przybrzeżne. Stanowią one podstawowy element podziału hydrograficznego obszaru dorzecza i tym samym procesu planowania w gospodarowaniu wodami. Na terenie gminy Stęszew wyznaczonych zostało 8 jednolitych części wód płynących.

5.2.1. Wskaźnik – Stan JCWP w obszarze analizowanej jednostki

W sferze środowiskowej wskaźnikiem obrazującym jakość i stan środowiska naturalnego na analizowanym obszarze jest stan JCWP w obszarze analizowanej jednostki. W Gminie Stęszew. Poniższa tabela przedstawia stan poszczególnych JCWP.

Tabela 15. Stan JCWP na terenie Gminy Stęszew

Nazwa i nr JCWP	Cieki w zlewni wchodzące w skład JCWP	Ocena Stanu JCWP
PLRW60001618568812 Dopływ spod Dobieżyna	Dopływ spod Dobieżyna	zły
PLRW6000161856889 Rów Kąkolewski	Rów Kąkolewski	zły
PLRW6000161856969 Samica Stęszewska	Samica Stęszewska Trzebawka	zły
PLRW600016185692 Żydowski Rów	Żydowski Rów	slaby
PLRW6000161856849 Mogilnica do Mogilnicy Wschodnie	Dopływ spod Tomiczek	zły
PLRW60000185691 Kanał Mosiński od Kanału Przysieka Stara do Żydowskiego Rowu	Kanał Mosiński	zły
PLRW60000185699 Kanał Mosiński od Żydowskiego Rowu do ujścia	Kanał Mosiński	zły
PLRW60002118573 Warta od Pyszącej do Kopli	Warta	zły

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RZGW w Poznaniu

Jeżeli przełożyć JCWP na obszar Gminy Stęszew w każdej z badanych jednostek analitycznych występuje co najmniej jedna JCWP w stanie złym, co świadczy o złej jakości wód płynących i niskiej jakości środowiska przyrodniczego. Poniższa tabela przedstawia rozkład przestrzenny wskaźnika w podziale na wybrane jednostki.

Tabela 16. Stan JCWP w obszarze analizowanej jednostki

Lp.	Jednostka analityczna	Stan JCWP w obszarze analizowanej jednostki
1	Będlewo	zły
2	Dębno	zły
3	Drożdzyce	zły
4	Jeziorki	zły
5	Łódź	zły
6	Mirostawki	zły
7	Modrze	zły
8	Piekary	zły
9	Sapowice	zły
10	Skrzynki	zły
11	Słupia	zły
12	Srocko Małe	zły
13	Strykowo	zły
14	Tomice	zły
15	Tomiczki	zły
16	Trzebaw	zły
17	Twardowo	zły
18	Witobel	zły
19	Wielkawieś	zły
20	Wronczyn	zły
21	Zamysłowo	zły
Miasto Stęszew		
22	Stęszew - Bukowska	zły
23	Stęszew - Centrum	zły
24	Stęszew - Chrobrego	zły
25	Stęszew - Kórnicka	zły
26	Stęszew - Kwiatowa	zły
27	Stęszew - Osiedle	zły
28	Stęszew - PKP	zły

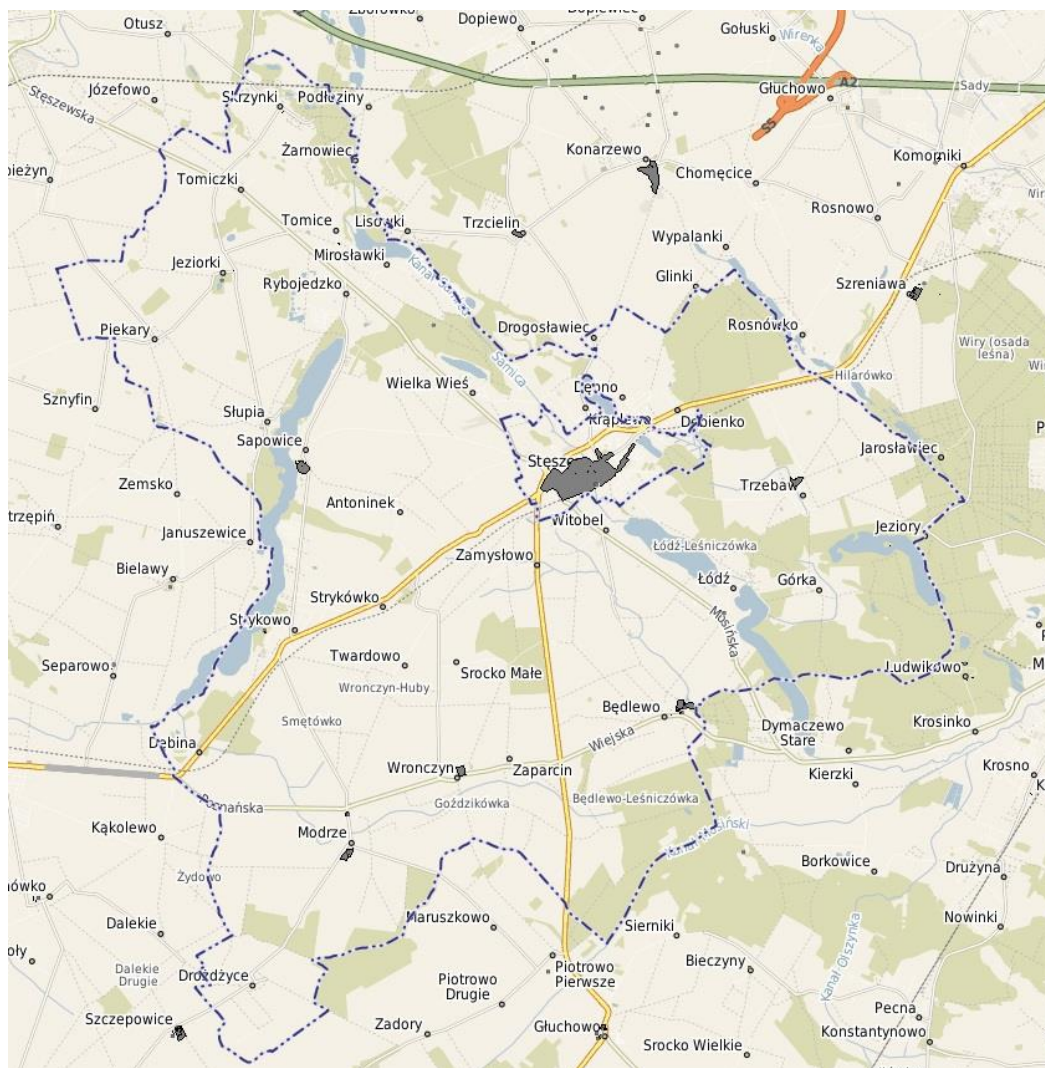
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych RZGW w Poznaniu

VI. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

6.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POSIADANYCH WARTOŚCI HISTORYCZNYCH

W niniejszej diagnozie zebrano informacje dotyczące obiektów zabytkowych nieruchomości na terenie Gminy Stęszew. Analiza zebranych danych pozwala stwierdzić, że praktycznie cały obszar Centrum Miasta Stęszew są określone jako rejestrowe zabytki nieruchomości, co wskazuje na konieczność prowadzenia tu kompleksowej rewitalizacji.

Miasto Stęszew posiada dobrze zachowany historyczny układ przestrzenny świadczący o kolejnych fazach jego rozwoju. W obszarze zabudowy wyróżnia się zabytkowy układ urbanistyczny Centrum Miasta. Wymieniony układ posiada predyspozycje do objęcia ochroną wymienionych założeń urbanistycznych, a także obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Biorąc pod uwagę wysokie walory założenia urbanistycznego miasta, Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków wpisał do rejestru województwa wielkopolskiego pod numerem 690/Wlkp/A historyczny układ urbanistyczny miasta.

Ryc. 19. Rejestrowe zabytki nieruchomości na terenie Gminy Stęszew

Źródło: www.steszew.e-mapa.net

6.1.2. Wskaźnik – liczba obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 ha danej jednostki analitycznej

Jako istotny czynnik świadczący o tożsamości historycznej mieszkańców Gminy Stęszew należy uznać liczbę obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadającą na 100ha powierzchni danej jednostki analitycznej.

Obiekty są zauważalnymi „wizytówkami” jednostek przestrzennych, które odznaczają się na tle pozostałych. Zabytki stanowią najgłębszy wyraz pozostałości wcześniejszych pokoleń wśród wszystkich historycznych obiektów. Są zatem wielkowiekową spuścizną o najbardziej wartościowym znaczeniu. Historyczne założenia zachowane w pierwotnym i równocześnie dobrym stanie pozytywnie oddziałują na mieszkańców. W przypadku ich złego stanu zachowania i braku opieki nad nimi mogą stać się miejscami, które będą sprzyjały licznym patologiom społecznym (np. nieoświetlony park, czy też popadające w stan ruiny obiekty budowlane).

Dlatego w myśl zasady wspólnego dbania o dziedzictwo kulturowe oraz niedopuszczenia do rodzenia się patologii społecznych (zgodnie z zasadą ex – ante) obiekty te powinny być utrzymywane, modernizowane i w dalszym etapie monitorowane. Zabytki nieruchome mogą być również obiektami użyteczności publicznej, które służą mieszkańcom gminy jako przestrzenie otwarte (np. parki) lub zamknięte (obiekty budowlane).

W Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Stęszew figurują 482 obiekty, z czego 261 na obszarze wiejskim, natomiast 421 w mieście Stęszew.

Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 100 ha w skali całej gminy miejsko-wiejskiej Stęszew wynosi 2,75, przy czym dla obszaru wiejskiego wynosi 1,54, natomiast dla miasta Stęszew jest wyższa i wynosi 39,98.

Liczbę obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadającą na 1000 mieszkańców w ujęciu poszczególnych jednostek analitycznych, przedstawiono w tabeli. Tłem pomarańczowym oznaczono wartości wskazujące, że nagromadzenie obiektów zabytkowych jest wyższe niż przeciętna wartość dla gminy miejsko-wiejskiej. Zdaniem autorów niniejszego opracowania duża ilość obiektów zabytkowych może stanowić przyczynę wielu negatywnych zjawisk opisanych we wcześniejszej części opracowania. Najwyższa liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków przypadająca na 1000 mieszkańców występuje w jednostce przestrzennej Stęszew - Centrum (337,21).

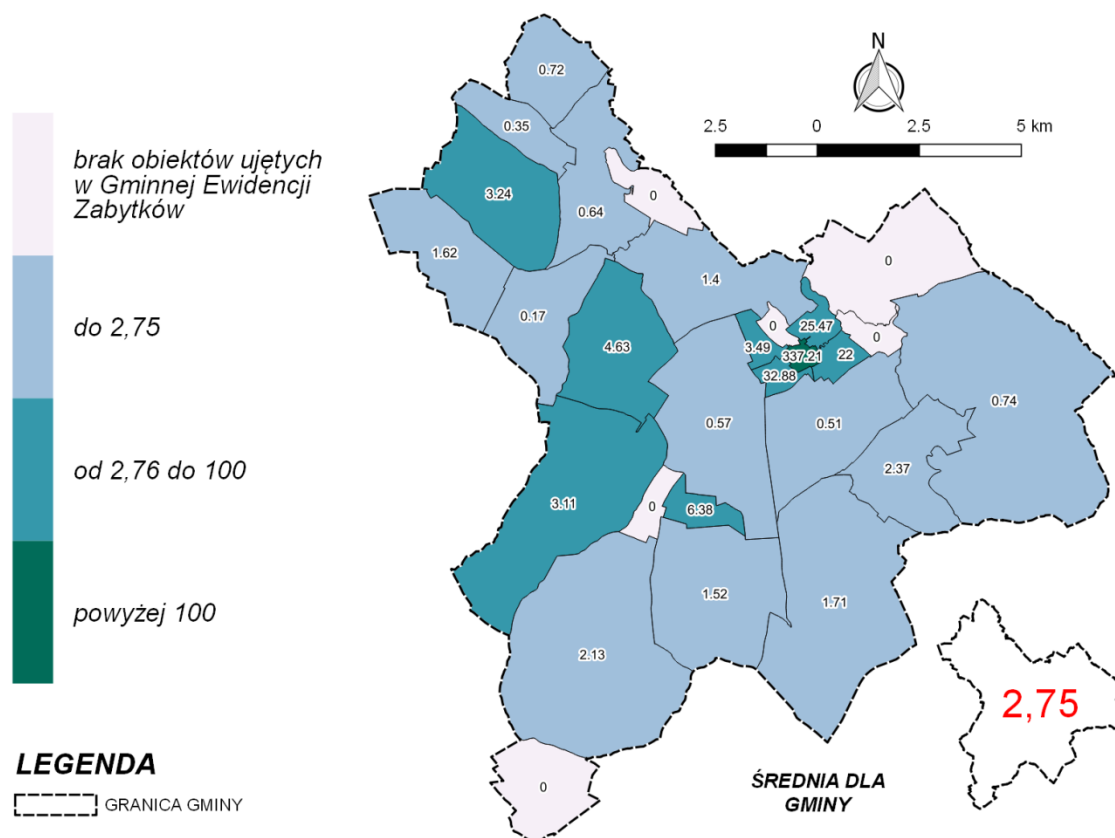
Obiekty zabytkowe mimo swej wartości historycznej nie są atrakcyjnym miejscem do zamieszkania czy prowadzenia działalności gospodarczej. Wiąże się to z kosztami remontów i bieżącego utrzymania takich obiektów. Zgodnie z wcześniej przedstawionymi danymi, w jednostce przestrzennej Stęszew - Centrum notuje się dużą liczbę wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych. Znaczna część osób zamieszkujących ten obszar znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, przez co zmuszona jest korzystać ze świadczeń pomocy społecznej, a mimo to nie jest w stanie ponieść kosztów najmu lokali komunalnych.

Tabela 17. Liczba obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 ha danej jednostki analitycznej

Lp.	Jednostka analityczna	Powierzchnia (ha)	liczba zabytków ujętych w GEZ	Liczba obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 ha danej jednostki analitycznej
1	Będlewo	1577	36	2,28
2	Dębno	801	0	0,00
3	Drożdzyce	446	0	0,00
4	Jeziorki	772	25	3,24
5	Łódź	591	14	2,37
6	Mirosławki	210	0	0,00
7	Modrze	1787	38	2,13
8	Piekary	618	10	1,62
9	Sapowice	735	34	4,63
10	Skrzynki	414	3	0,72
11	Słupia	572	1	0,17
12	Srocko Małe	141	0	0,00
13	Strykowo	1349	42	3,11
14	Tomice	629	4	0,64
15	Tomiczki	282	1	0,35
16	Trzebaw	2284	17	0,74
17	Twardowo	117	0	0,00
18	Witobel	777	4	0,51
19	Wielkawieś	785	11	1,40
20	Wronczyn	988	15	1,52
21	Zamysłowo	1058	6	0,57
Miasto Stęszew				
22	Stęszew - Bukowska	86	3	3,49
23	Stęszew - Centrum	43	145	337,21
24	Stęszew - Chrobrego	106	0	0,00
25	Stęszew - Kórnicka	73	24	32,88
26	Stęszew - Kwiatowa	55	0	0,00
27	Stęszew - Osiedle	106	27	25,47
28	Stęszew - PKP	100	22	22,00
średnia obszar wiejski		16935	261	1,54
średnia obszar miejski		567	221	38,98
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		17502	482	2,75

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Stęszew

Ryc. 20. Liczba obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 ha danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej)

Źródło: opracowanie własne

VII. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH – ANALIZA WSKAŹNIKOWA – SFERA TECHNICZNA

Jednym z elementów oceny jakości przestrzeni publicznych jest stan techniczny budynków mieszkalnych, w tym obiektów komunalnych będących własnością Gminy Stęszew. Ich charakterystykę przedstawiono w formie analizy wskaźnikowej.

7.1.1. Wskaźnik – liczba mieszkań komunalnych przypadających na 1000 mieszkańców

W strefie technicznej elementem wskazanym do oceny jest wskaźnik liczby mieszkań komunalnych przypadających na 1000 mieszkańców na danym obszarze.

Stan techniczny tych obiektów jest niezadowolający i wynika w dużej części z ich wieku. Budynki w dużej części są zdekapitalizowane i wymagają znacznych nakładów finansowych na remonty. Ponadto obiekty te w większości nie spełniają obecnych warunków technicznych i wymagają poprawy efektywności energetycznej. Warto dodać, że stan

elewacji zewnętrznych charakteryzowanych obiektów jest niedostateczny. Fakt ten znacznie wpływa na estetykę miejsca.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące opisywanego wskaźnika. Jednostki analityczne, w których występuje koncentracja zjawiska podkreślono kolorem pomarańczowym.

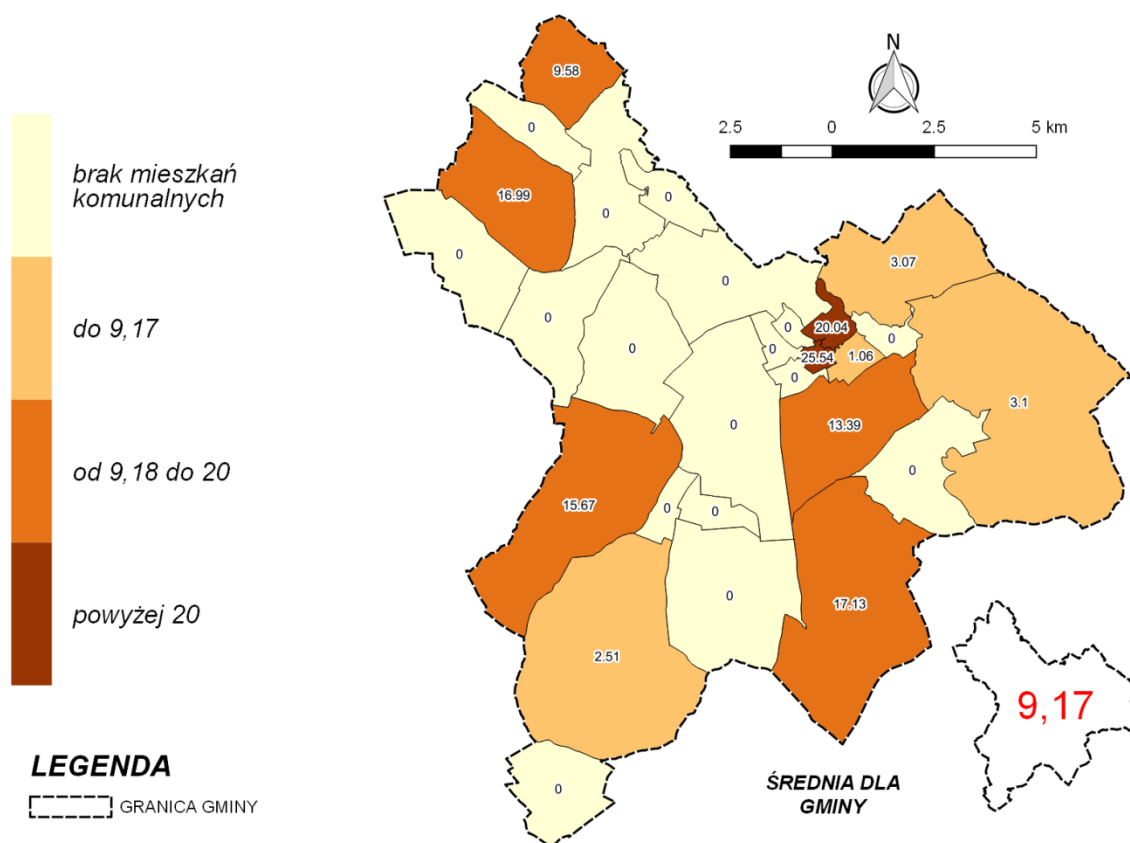
Tabela 18. Liczba mieszkań komunalnych przypadających na 1000 mieszkańców

Lp.	Jednostka analityczna	Liczba osób ogółem	Liczba mieszkań komunalnych	Liczba mieszkań komunalnych przypadających na 1000 mieszkańców
1	Będlewo	467	8	17,13
2	Dębno	978	3	3,07
3	Drożdzyce	155	0	0,00
4	Jeziorki	471	8	16,99
5	Łódź	214	0	0,00
6	Mirosławki	130	0	0,00
7	Modrze	798	2	2,51
8	Piekary	109	0	0,00
9	Sapowice	471	0	0,00
10	Skrzynki	522	5	9,58
11	Słupia	180	0	0,00
12	Srocko Małe	66	0	0,00
13	Strykowo	1468	23	15,67
14	Tomice	272	0	0,00
15	Tomiczki	122	0	0,00
16	Trzebaw	646	2	3,10
17	Twardowo	54	0	0,00
18	Witobel	747	10	13,39
19	Wielkawieś	462	0	0,00
20	Wronczyn	475	0	0,00
21	Zamysłowo	344	0	0,00
Miasto Stęszew				
22	Stęszew - Bukowska	112	0	0,00
23	Stęszew - Centrum	1057	27	25,54
24	Stęszew - Chrobrego	247	0	0,00
25	Stęszew - Kórnicka	611	0	0,00
26	Stęszew - Kwiatowa	536	0	0,00
27	Stęszew - Osiedle	2495	50	20,04
28	Stęszew - PKP	941	1	1,06
średnia obszar wiejski		9151	61	6,67
średnia obszar miejski		5999	78	13,00
suma / średnia dla gminy miejsko – wiejskiej		15150	139	9,17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego Gminy Sędziszew

Na terenie Gminy Sędziszew znajduje się łącznie 139 mieszkań komunalnych, w tym najwięcej na obszarze wiejskim 61, a na obszarze miejskim 78.

Średnia wartość w Gminie Sędziszew przypada około 9 lokali komunalnych 1000 mieszkańców. Nie należy jednak tej danej traktować dosłownie, gdyż większość mieszkańców gminy nie wykazuje potrzeby ubiegania się o takie mieszkanie. Dane obiekty są zamieszkałe przez osoby, które borykają się z trudną sytuacją życiową i są beneficjentami pomocy społecznej. Wg obliczonego wskaźnika wynika, że każda z jednostek analitycznych, która posiada mieszkalny lokal komunalny potrzebuje wsparcia w zakresie sfery technicznej. Poprawa warunków mieszkaniowych w połączeniu z działaniami ukierunkowanymi na włączenie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych może prowadzić do eliminacji marginalizacji społecznej i powrotu danych osób do aktywnego życia społecznego i integracji lokalnej społeczności.

Ryc. 21. Liczba mieszkań komunalnych przypadających na 1000 mieszkańców – rozkład przestrzenny zjawiska

Źródło: opracowanie własne

VIII. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto również negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz нефункционowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych może także nastąpić na podstawie dokumentów strategicznych i planistycznych gminy (przyjętych uchwałą Rady Miejskiej, w tym strategii rozwoju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), jeśli kwestie te są w nich w wystarczający sposób określone.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść dodatkowo obszary występowania problemów przestrzennych, takie jak tereny poprzemysłowe (w tym portowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, jeżeli występują na nich negatywne zjawiska właściwe dla obszaru zdegradowanego, inne niż zjawiska społeczne. Uznanie ich za element obszaru rewitalizacji jest jednak możliwe wyłącznie w przypadku, gdy już na wczesnym etapie rewitalizacji można stwierdzić, że planowane tam działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym na obszarze rewitalizacji. Gmina musi zatem udowodnić możliwość ścisłego powiązania funkcjonalnego tych terenów z zasadniczą częścią obszaru rewitalizacji tak, aby działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach dały się powiązać z celami społecznymi rewitalizacji.

Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego miasta zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni miasta oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców miasta.

W celu opracowania charakterystyki wszystkich jednostek analitycznych położonych na terenie Gminy Stęszew zebrano dane dotyczące w szczególności sytuacji społecznej mieszkańców opisywanego obszaru. Analizie poddano kwestie związane z koncentracją negatywnych zjawisk.

Zebrane dane są rzetelne i porównywalne, ponieważ zostały pozyskane z instytucji bezpośrednio zajmujących się poszczególnymi kwestiami społecznymi: m.in. Urzędu Miejskiego Gminy Stęszew, Ośrodka Pomocy Społecznej w Stęszewie i Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu.

Procedura wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Gminy Stęszew została przeprowadzona w następujący sposób:

- 1) Dokonano analizy wskaźnikowej wszystkim jednostek analitycznych, uwzględniając zweryfikowane, mierzalne i porównywalne dane dotyczące sfery społecznej, mając na uwadze, że jest ona podstawą do wskazania stanu kryzysowego.
- 2) Z 8 wybranych wskaźników dotyczących sfery społecznej wartości mniej korzystne, niż średnia wartość dla Gminy Stęszew (wartość referencyjna) stwierdzono wobec 8 wskaźników dla jednostki analitycznej: Stęszew - Centrum. Kolejne z badanych jednostek analitycznych osiągnęły przekroczenie biorąc pod uwagę 7 wskaźników. Są nimi: Jeziorki i Skrzynki Dla pozostałych jednostek analitycznych ilość wykazanych negatywnych zjawisk społecznych jest mniejsza.
- 3) Za obszar zdegradowany uznano dwie jednostki analityczne: Stęszew – Centrum i Jeziorki. Występuje tu kumulacja negatywnych zjawisk społecznych o charakterze społecznym tj. problem bezrobocia, czy zależność od pomocy społecznej. Ponadto występuje na danym obszarze kumulacja problemów ze sfer gospodarczej, technicznej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Łączna ilość mieszkańców wydzielonych jednostek analitycznych Stęszew – Centrum i Jeziorki wynosi 1528 osób. Liczba ludności całej Gminy Stęszew wynosi 15150 osób. Liczba osób zamieszkałych na terenie obszaru zdegradowanego stanowi około 10,09% ogólnej liczby ludności Gminy Stęszew.

Powierzchnia obszaru zdegradowanego Gminy Stęszew wynosi 815 ha, przy całkowitej powierzchni miasta wynoszącej 17502 ha, co oznacza, że powierzchnia proponowanego obszaru zdegradowanego stanowi 4,66% powierzchni gminy.

Procedura wyznaczenia obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Stęszew została przeprowadzona w następujący sposób:

- 1) Kierując się zasadą, że obszar rewitalizacji może obejmować nie więcej niż 20% powierzchni Gminy Stęszew i dotyczyć nie więcej 30% ludności, stwierdzono, że wyznaczony obszar zdegradowany Gminy Stęszew obejmuje teren wymagający najpilniejszej interwencji spełniający wymagane progi.
- 2) Wobec powyższego wskazano, że obszar rewitalizacji Gminy Stęszew w pełni pokrywa się z obszarem zdegradowanym wcześniej wyznaczonym.
- 3) Wyznaczony obszar rewitalizacji Gminy Stęszew obejmuje jednostki analityczne Stęszew – Centrum i Jeziorki.

Tak wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymagane kryteria, tj.

- **obejmuje mniej niż 20% powierzchni Gminy Stęszew, a dokładnie 4,66% powierzchni miasta (około 17502 ha),**
- **dotyczy mniej niż 30% mieszkańców Gminy Stęszew, a dokładnie % mieszkańców (15150 osób).**

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności oraz powierzchnia w podziale na jednostki analityczne Gminy Stęszew	8
Tabela 2. Liczba ludności Gminy Stęszew w podziale na jednostki analityczne	13
Tabela 3. Dane dotyczące korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej OPS w Stęszewie	15
Tabela 4. Liczba osób pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	16
Tabela 5. Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej	19
Tabela 6. Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej	21
Tabela 7. Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej	24
Tabela 8. Koncentracja osób bezrobotnych w odniesieniu do powierzchni jednostki analitycznej (zagęszczenie bezrobocia)	27
Tabela 9. Udział (%) kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej	29
Tabela 10. Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej	31
Tabela 11. Wielkość zaległości czynszowych (zł) w lokalach komunalnych przypadająca na 100 mieszkańców	33
Tabela 12. Podsumowanie analizy wskaźników na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Stęszew – sfera społeczna	37
Tabela 13. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	40
Tabela 14. Struktura użytkowania gruntów Gminy Stęszew	43
Tabela 15. Stan JCWP na terenie Gminy Stęszew	45
Tabela 16. Stan JCWP w obszarze analizowanej jednostki	45
Tabela 17. Liczba obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 ha danej jednostki analitycznej	49
Tabela 18. Liczba mieszkań komunalnych przypadających na 1000 mieszkańców	51

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Wskaźniki obciążenia demograficznego.....	10
Ryc. 2. Udział poszczególnych grup ludności Gminy Stęszew w latach 2005-2015	11
Ryc. 3. Piramida wieku mieszkańców Gminy Stęszew w roku 2015.....	11
Ryc. 4. Struktura wykształcenia mieszkańców Gminy Stęszew (w wieku 13 lat i więcej).....	12
Ryc. 5. Liczba ludności w Gminie Stęszew w latach 2005-2015	13
Ryc. 6. Liczba osób pobierających zasiłki w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej) Źródło: opracowanie własne	18
Ryc. 7. Liczba dzieci do lat 17 (włącznie) na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej) Źródło: opracowanie własne.....	20
Ryc. 8. Liczba osób otrzymujących zasiłek pielęgnacyjny w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej) Źródło: opracowanie własne	23
Ryc. 9. Liczba osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej) Źródło: opracowanie własne	25
Ryc. 59. Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 2004-2015.....	26
Ryc. 11. Koncentracja osób bezrobotnych w odniesieniu do powierzchni jednostki analitycznej (zagęszczenie bezrobocia) – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej) Źródło: opracowanie własne	28
Ryc. 12. Udział (%) kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w danej jednostce analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej) Źródło: opracowanie własne	30
Ryc. 13. Liczba osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej) Źródło: opracowanie własne	32
Ryc. 14. Wielkość zaległości czynszowych (zł) w lokalach komunalnych przypadająca na 100 mieszkańców – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej) Źródło: opracowanie własne	35
Ryc. 15. Podmioty gospodarki narodowej Gminy Stęszew – analiza wskaźnikowa za lata 2010-2015.....	39
Ryc. 16. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarki narodowej – porównanie	40
Ryc. 17. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk (jednostki analityczne powyżej średniej) Źródło: opracowanie własne	42
Ryc. 18. Sieć hydrograficzna Gminy Stęszew	44
Ryc. 19. Rejestrowe zabytki nieruchomości na terenie Gminy Stęszew Źródło: www.steszew.e-mapa.net	47

- Ryc. 20. Liczba obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 ha danej
jednostki analitycznej – rozkład przestrzenny kumulacji negatywnych zjawisk
(jednostki analityczne powyżej średniej) Źródło: opracowanie własne 50
- Ryc. 21. Liczba mieszkań komunalnych przypadających na 1000 mieszkańców –
rozkład przestrzenny zjawiska Źródło: opracowanie własne 52